

Leto XIX. Stev. 50
DIREKTOR BORBA
VLAJKO BEGOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN ŠIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska
BORBA
PRAVICA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1944 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT 'BORBA' ZA SLOVENIJO

SEJA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

SPREJETI SO NEKATERI SPREMINJEVALNI PREDLOGI
k družbenemu planu in predlog o ratifikaciji nekaterih mednarodnih pogodb

Zvezni izvršni svet je imel predvčerajšnjim in včeraj do-
poldne seji, ki jima je predsedoval tov. Edvard Kardelj. Na njih je
sprejel spreminjevalne predloge k družbenemu planu za leto 1954
po predlogu zavoda za planiranje in odbora za gospodarstvo
Zveznega izvršnega sveta, sestavljenem na podlagi razprave v
skupščini. Sprejel je tudi spreminjevalne predloge k osnutku
zveznega proračuna, ki so tudi tesno povezani z nekaterimi
spremembami v družbenem planu, nanašajo pa se na predpise
o deviznih plačilih, na narodno obrambo in na dodatne plače
uslužbencev.

Na dnevnem redu je bil tudi
osnutek zakona o ukinitvi za-
kona o obvezni službi zdravstve-
nega osebja. Ta zakon je prav-
zaprav pomel mobilizacijo
zdravstvenega osebja, kar ne
ustreza našim sedanjim razme-
ram.

Na seji so sprejeli tudi pred-
log o ratifikaciji sledečih med-
narodnih sporazumov. Predlog o
ratifikaciji dodatnega sporazuma
o pogodbi o prijateljstvu in so-
delovanju med Jugoslavijo, Grčijo
in Turčijo, sporazum med
FLRJ in vlado Albanije o obnovi
porušnih in poskodovanih ob-
mejnih piramid in ukrepih za
preprečevanje ali obravnavanje
incidentov, kakor tudi protokola

bodo višino dodatnih plač do-
ločili republiški izvršni sveti.
Sprejeli so tudi dodatno uredbo,
po kateri se bodo nekoliko spre-
menile plače uslužbencev v tu-
jni, tako da se raven plač v ce-
loti ne spremeni.

Razen tega je Zvezni izvršni
svet sprejel tudi osnutek uredbe
o spremembah in dopolnitvah
uredbe o prometu z žitom. Po tej
uredbi lahko mlinska podjetja,

podjetja za rejo prašičev in dr-
žavna posestva kupujejo žito ne-
posredno od pridelovalca samo
kot komisionarji določenih trgo-
vinskih podjetij.

S posebno uredbo se ukine re-
paracijska komisija pri vladi
FLRJ.

(Podrobnejše poročilo o spre-
membah osnutka družbenega
plana glej na 2. strani.)

DELO ODBOROV ZA GOSPODARSTVO ZVEZNE LJUDSKE
SKUPŠČINE

PRVI DEL OSNUTKA
DRUŽBENEGA PLANA SPREJET

O začasnem finansiranju — če plan in proračun ne
bi bila pravočasno predložena Skupščini — lahko
odloči samo Zvezna ljudska skupščina

Ceprav je bila včeraj nedelja, sta odbora za gospodarstvo
Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine
dopolndne nadaljevala delo. Odbor za gospodarstvo Zveznega
sveta je med drugim obravnaval zakon o proračunih in prvi del
zveznega družbenega plana, ki govori o razvoju jugoslovanskega
gospodarstva v letu 1953. Odbor za gospodarstvo Zbora proizva-
jalcev je tudi obravnaval prvi del osnutka družbenega plana.

V razpravi o osnutku zakona
o proračunih v odboru za gospo-
darstvo Zveznega sveta je ljud-

ski poslanec Radivoje Davidović
načel vprašanje, ali je treba da-
vek na promet obravnavati kot
gospodarsko tržni instrument ali
kot stalno obliko proračunskih
dohodkov. Predsedujoči Milen-
tije Popović je poudaril, da je
davek na promet hkrati tržno
ekonomski instrument in prora-
čunski dohodek, kajti če ga
pomeni družbeni plan ne predvi-
ja, tedaj ga tudi v proračunu
ne bo. Poudaril je tudi, da zakon
o proračunih pri nas samo ugo-
tavlja osnovne odnose v gospo-
darstvu in podrobno obravnava
tehniko proračuna.

Daljša razprava se je razvila
o odnosu okrajev in občin, to se
pravi o deležu okrajev pri do-
hodkih občin. Ljudski poslanec
Miloš Minić je poudaril, da po
njegovem mnenju načelno ni
prav urejeno vprašanje zbiranja
sredstev v občine in da bi bila
kompromisna rešitev, če bi se
okraj zavezal, da mora nuditi do-
ločeni delež mestni občini v
davku na dohodek.

V obravnavi o načelu začas-
nega finansiranja za primer, da
proračun za prihodnje leto ni
sprejet do 1. januarja, je sodelo-
val tudi predsednik Zvezne ljud-
ske skupščine Moša Pijada. On
je za stroge določbe za plan in
za proračun glede roka, ko mora
to biti predloženo skupščini. Za
plan naj bi ostal rok 1. septem-
bra, za proračun pa 1. oktober,
tako da ne bi izdajali nobenih
odredb o začasnem finansiranju.
Ce pa bi se kljub takšni določbi
to ne zgodilo, to se pravi, če bi
nastala zakasnitev kakor letos,
lahko po mnenju tov. Pijada sa-
mo Zvezna skupščina odloči, da
je treba uporabiti začasno finan-
siranje. Poudaril je tudi, da
imamo pogoje, da ne bo več za-
kasnitve v sprejemanju plana in
proračuna, ker to zelo škoduje
gospodarstvu in vsemu družbe-
nemu življenju.

Odbor je tudi obširneje raz-
pravljalo o garantiranju prora-
čunskih sredstev. Na koncu je
soglasno sprejel prvi del osnutka
zveznega družbenega plana za
letošnje leto, v katerem je prik-
azan razvoj gospodarstva v letu
1953.

Po dve uri trajajoči razpravi
je odbor za gospodarstvo Zbora
proizvajalcev z glasovanjem po-
sames sprejel predloženo bese-
dilo prvega dela osnutka druž-
benega plana za letošnje leto.

OB PRVI OBLETNICI ANKARKEGA PAKTA

Uspel dokaz, da je mogoče sodelovanje

Zato sega pomen pakta preko njegovega okvira in je vzgled miroljubnim narodom

Beograd, 28. februarja. — V zvezi z obletnico Balkanskega pakta
sta turški in grški ministrski predsednik dala radiu Beograd izjavi o
njegovem pomenu za naše tri dežele in za splošno stvar miru.

Rezultat življenjskih potreb
in realističnega gledanja na stvari

Turški ministrski predsednik
Menderes je izjavil:

Naša pogodba o prijateljskem
sodelovanju izpolnjuje zgodovinsko
in gospodarsko nujnost in
odraža v pravi meri željo naših
narodov, ki so spoznali stvarnost,
kakršna je. Z drugimi besedami:
pakt je izraz življenjskih pogo-
jev, stvarnih potreb in enotne
volje. Zgodovina je dokazala, da
je bilo, kadar koli so Turčija,
Jugoslavija in Grčija delovale v
nasprotju z višjimi interesi ene
izmed njih ali odredke ena drugi
potrebno pomoč ali ostale ravnodušne,
kadar je čas od njih za-
hteval žrtve, to v škodo ne le
eni izmed njih, ki je pomoč po-
trebovala, marveč tudi oni drugi,
ki ni pomagala. Potreba, da ravn-
amo strogo v smislu stvarnosti,
je postala toliko nujnejša v da-
našnjem času, ko se je svet zna-
šel v zamotanem položaju in ko
grozi vsem svobodnim deželam
nevarnost, da bodo uničene. An-
karski pakt je torej, kakor sem
to še ob vsaki priloiki poudaril,
logičen rezultat življenjskih po-
treb in realističnega gledanja na
stvari.

Pred letom dni naše tri države
niso vedele, kako in do kam
lahko gre njihovo sodelovanje v
obrambi njihove varnosti v pri-
meru napada. Sedaj so spričo si-
stematskega dela, ki so ga opravi-
lili vojaški strokovnjaki našega
pakta v Ankari, Atenah in Beo-
gradu, doseženi zelo pomembni
rezultati na tem področju. To
delo se bo še nadaljevalo. Sedaj
imamo stalni sekretariat in ta bo
omogočil še vse bolj sistematični
razvoj sodelovanja v
vseh področjih. V preteklem letu
je naš pakt nehal biti zgolj okvir
načel in se je pretvoril v meha-
nizem, ki zelo plodonosno deluje.

Nov sila miru
Vse to zadeva razvoj našega
pakta v njegovem lastnem okvi-
ru. Pakt pa ima svoj pomen in
svojo vrednost, ki segata daleč

preko meja naših treh dežel. Dan
za dnem smo priča, kako ga mi-
roljubni narodi in narodi dobre
volje vedno bolj cenijo. Zares
nova sila, ki jo ta pakt ustvarja,
ko utrjuje fronto kolektivne var-
nosti svobodnega sveta, in pri-
spevek, ki ga s tega gledišča
predstavlja za ohranitev miru na
svetu, sta zelo pomembna. Po
drugi strani pa je dejstvo, da je
do tega pakta prišlo in da prid-
obiva v moči, ki neprestano
narašča, v veselje vsem onim, ki
se sredi kolebanj, protislovij in
velikih nevarnosti bore za resni-
co v svetu, ker jim priča, da je
mogoče v takih oblikah doseči
konkretno rezultate. Velika mo-
ralna vrednost našega pakta v
odnosu do utrjevanja miru in
varnosti na svetu se pokaže v
toliko večji meri, kolikor je to
posnemanja vreden primer, ki je
uspel. Zato smo lahko ponosni,
da smo ustvarili življenjsko delo,
ki raste in se vedno bolj krepi.

Iskreno se zahvaljujem radiu
Beogradu, da mi je ob tej srečni
obležitici dal priloiko tolmarači
ideje in čustva Turčije glede
ankarskega pakta.

Na trdnih temeljih

in v duhu vedno bolj zavestne težnje naših narodov
po sodelovanju

Maršal Papagos je ob obletnici
ankarskega sporazuma dejal:

Podpis ankarskega pakta je
pomemben dogodek v zgodovini
naših narodov. Dejal bi, da po-
men pakta v marsičem presega
delativno tesni okvir našega pol-
otoka, ker našim deželam, koli-
kor je v človeških močeh videti
v bodočnost, zagotavlja mir in
hkrati predstavlja važen instru-
ment za obrambo vse demokrati-
ske fronte. Zdi se mi, da ne bo
pretirano, če rečem, da naš pakt
v veliki meri zagotavlja mir v
Evropi in na svetu.

A ohrabrujoči napredek, ki je
bil od lanskega 28. februarja da-
lje dosežen na vseh področjih,
v vojaškem, političnem, kulturnem
in drugih, že sam po sebi za-
dostno dokazuje, da se delo, ki
smo ga započeli, opira na trdne
temelje in da je volja po zbliz-
žanju, sporazumevanju in soli-
darnosti naših treh dežel daleč
od tega, da bi bila izumetničena
in začasna, ampak dejansko

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS
Vremensko stanje dne 28. febr.
1954 ob 7. uri: Področje nizkega zrač-
nega pritiska, ki zajema celotno se-
verozahodno Evropo, dovaja v naše
predele vlažen topel zrak. V nasled-
njih dneh bo ostalo še nadalje me-
njajoče oblačno vreme z dnevnimi
temperaturami nad 0 stopinj.
Dopolndno je bilo po vsej Jugosla-
viji pretžno oblačno vreme, tempe-
ratura je bila od 4-12°C. ob Jadranu
od 14°C, je v Vzhodni Srbiji in Ma-
kedoniji od +3 do -5°C. V Slove-
niji je rahlo deževalo na Gorenjskem,
v ostalem delu menjajoče oblačno
vreme. Temperatura od 2° v Planici
do 10° v Ajdovščini, najnižja od 0°
v Mariboru in Slovenjem Gradcu do
+5° v Postojni.

Napoved za ponedeljek, 1. marca:
Spremenljivo oblačno vreme, od časa
do časa slabe kratkotrajne padavine.
Temperatura brez bistvene spre-
membe.

DOGODKI NA SREDNJEM VZHODU
Enotnost v Siriji vzpostavljena

Iz sporočila Radia Damask — Ameriško zunanje mi-
nistrstvo noče komentirati sirijskih dogodkov, medtem
ko so z zadovoljstvom sprejeli vest o vrnitvi generala
Nagiba na položaj predsednika republike

D a m a s k . 27. febr. (AFP). Predstavniki sirske vojske in po-
litični so sinoči dosegli sporazum, na podlagi katerega je bila eno-
tost v deželi vzpostavljena. Radio Damask je prenašal naslednje
obvestilo, v katerem je objavljen doseženi sporazum: »Šef sirskega
generalštaba general Sukairi je prispel davi v Damask s sestanka,
ki ga je imel s šefi strank ter komandanti severnega, vzhodnega,
zahodnega in centralnega sektorja. Sporazumel se je z njimi, da
bo izročil oblasti tistim, ki imajo do tega zakonito pravico. Šef
generalštaba torej poziva prebivalstvo, naj opusti sicerne mani-
festacije, pa naj bo njihov cilj kakršenkoli, da se ohranita varnost
in ugled dežele.

V obvestilu šefa sirskega ge-
neralštaba je rečeno, da je Ha-
šem Atasi zнова prevzel položaj
predsednika republike, ki ga je
bil zapustil 2. decembra 1951 po
državnem udaru generala Sišak-
lija. Predsednik skupščine in za-
časni predsednik republike Ma-
mun Kuzbari pa je prek radia
Damask sporočil, da odlaga svoje
funkcije, kar so storili tudi člani
Sišaklijeve vlade.

Radio Damask je včeraj spo-
ročil, da je bil Hašemu Atasi-ju
znova poverjen položaj predsed-

nika republike. Atasi se je začel
posvetovati o sestavi nove sirske
vlade. Po še ne potrjenih vesteh
so v Homsu vlado že sestavili;
načelnjuje ji Husni Barazi, ki je
hkrati minister narodne obrambe,
zunanji minister pa je Adnan
A'asli.

Načelnik sirskega general-
štaba Sukairi je sporočil novi-
narjem, da bo predsednik repub-
like Hašem Atasi z voditelji poli-
tičnih strank danes popoldne iz
Homsa prispel v Damask.

KONFERENCA NOVINARJEV ANKARKEGA PAKTA
Podpisan protokol o ustanovitvi
Unije balkanskega tiska

Ankara, 28. febr. (Tanjug). —
Na današnji konferenci novinar-
jev Grčije, Turčije in Jugoslavije
so podpisali protokol o ustanovi-
tvi Unije balkanskega tiska.
Protokol je pravzaprav načelni
sporazum o ustanovitvi unije,
medtem ko bo njunja uradno usta-
novljena nekoliko pozneje in jo
bo potrdila Generalna skupščina
unije, ki bo sklicana brž ko mo-
goče.

V uvodu protokola, ki je bil
danes podpisan, poudarjajo pri-
skih držav zamisli in načelom, ki
navdihujejo balkanski pakt, in
izražajo prepričanje, da imata tisk
in propaganda poglavito vlogo
pri širjenju teh zamisli in načel.
Novinarske delegacije Grčije, Tur-
čije in Jugoslavije so spričo tega
v imenu združenja sklenile ure-
siniti prijateljsko in stalno me-
dsebojno sodelovanje z ustanovit-
vijo Unije balkanskega tiska med

nacionalnimi tiskovnimi združe-
nji treh držav. Unija bo imela
svoje generalno tajništvo izme-
noma za dobo enega leta v Ate-
nah, Beogradu in Ankari. Vrh
tega bo v vsaki državi ustanov-
ljen nacionalni urad unije. Na-
loga unije ter nacionalnih zdru-
ženj — je poudarjeno v proto-
kolu — je, z vsemi sredstvi širiti
po tisku in po radijskih postajah
treh prijateljskih in zaveznih
dežel gledišča miru in pravičnosti
ter onemogočiti tendenciozne
publikacije, ki bi škodovala
javnemu mnenju kateregakoli izmed
narodov, povezanih s paktom.
Unija si bo tako prizadevala
ustvariti skupno fronto javnega
mnenja treh dežel pred skupno
zunanjo nevarnostjo.

Ta protokol so podpisali od
Jugoslovanov novinarji Rudolf
Stujdohar, Slobodan Glumac in
Boro Miljovski.

DVE NAGIBOVI POSLANICI

London misli, da se kairska kriza nadaljuje in da je vlada šibka

Kairo, 28. febr. (AFP-Reuter). — Egiptovski revolucionarni
svet je sklenil povabiti Nagiba, naj zнова prevzame položaj pred-
sednika republike. To je sklenil potem, ko je na seji proučil
poročilo generala Nagiba. V njej Nagib izjavlja, da je kot pred-
sednik republike odstopil »po svoji volji« in poziva Egipčane, naj
se združijo in grede za revolucionarnim svetom in naj ne posve-
tajo nobene pozornosti »zlomarni propagandi sovražnikov
dežele.

...smatram za potrebno, da
poudarim, pravi general Nagib,
da cilj silepa revolucionarnega
sveta nikakor ni bil, da bi ko-
reisti eni ali več osebam, marveč
da bi navdihljen z višjimi so-
cijalnimi dežele.« Dalje je general
Nagib v poslanici poudaril, da je
odstopil, da bi članom revolu-
cionarnega sveta omogočil delati za
ureščenje »plemenitih ciljev
revolucije in za izgon osvaja-
lca sovražnika, ki se kot oku-
pator še zdaj mudi na delu na-
šega ozemlja.«

na nedeljo je general Nagib
sprejel sudansko delegacijo, ki je
prispela iz Kartuma, da bi egip-
tovski vladi izrazila zaskrbljenost
svoje vlade in nacionalne unioni-
stične strank, ki ima večino v
parlamentu, spričo krize v Egiptu.
Danes se bodo člani delegacije
skupaj z Nagibom vrnili v Kar-
tumu, kjer se bo začelo zasedanje
parlamenta.

Po mnenju Londona, vrnitev
Nagiba na položaj predsednika
republike dokazuje, da je egip-
tovska vlada šibka. V Londonu
tudi pravijo, da pomeni ta Na-
gibov uspeh, da se kairska kriza
nadaljuje in da je sprememba
v vladi neogibna. Po mnenju ang-
liških političnih krogov je veliko
vprašanje, ali se bo polkovnik
Naser obdržal na krmilu. Nagib
in Naser sta na svojem ugledu
mного izgubila. V Londonu me-
nijo, da bo moral Nagib prej ali
slej obratovati s svojim nasprot-
nikom, če hoče, da se bodo du-
hovni v deželi pomirili. Nagibov
javni položaj kot predsednika re-
publike bo v nasprotju z njego-
vimi omejenimi pooblastili v re-
volucionarnem svetu.

V Londonu pravijo, da so
Nagib in njegovi nasprotniki v
revolucionarnem svetu primorani
h kompromisu, ker je vojska
edina sila, na katero se režim
naslanja. Vse kaže, da je Velika
Britanija zdaj še manj razpolo-
žena, da bi se pogajala z Egiptom.

ZVEZNI IZVRŠNI SVET JE SPREJEL

nekatero spremembe k osnutku družbenega plana

Na včerajšnji seji je Zvezni izvršni svet sprejel več spreminjavalnih predlogov k družbenemu planu za l. 1954, ki jih bo predložil Zvezni ljudski skupščini. Gre za spremembe v osnutku družbenega plana, ki se tičejo razdelitve dobička, plačnega sistema, politike cen itd.

V delu družbenega plana, ki govori o razdelitvi dobička, so predvidene naslednje spremembe: republike, ki bi po osnutku plana obdavčevale dobiček podjetij (20 odstotkov dobička) po spreminjavalnih predlogih, ne bi sodilevale pri razdelitvi dobička. Republikan in okrajem bi prepustili 20% davka na promet, namesto doslej predvidenih 5%. Zvezno obdavčenje dobička pa bi se povečalo od 40 na 50%. Tako bi se Zvezni in republiški davek na dobiček skupaj zmanjšal na 50%, tako da bi ta znesek pripadel federaciji. Da bi republikam omogočili dobiti potrebna sredstva, je razen povečanje njihovega deleža v davku na promet predvidena tudi razširitev obdavčenja skupnega dohodka okrajem in mest. Podlaga za obdavčenje bi bili dohodki okraj ali mesta na prebivalca.

Namen teh sprememb je, da bi okrajem v bolj zaostalem gospodarstvu in manjšini dohodki olajšali položaj in pustili večji del dobička. Tako bi se skrčilo število okrajev, ki dobivajo dotacije, ker sami izdatkov ne zmorejo, in ki bi bili z uporabo novih instrumentov občutno prizadeti. Takšen način razdelitve dobička je začasen in veljal bo samo za l. 1954. Na pristojnem mestu bodo proučili tudi nadaljnjo možnost glede prehoda od proporcionalnega na progresivni sistem obdavčenja, bodi da bi obdavčili dobiček ali dohodek podjetja. Dosedanje obravnavanje je pokazalo, da zahteva to vprašanje daljše proučevanje in mnoge proračune, tako da za letos še ne moremo računati, da bi prešli na takšen sistem.

Glede spreminjavalnih predlogov, nanašajočih se na obračunske plače, je sprožen predlog, naj bi obračunske plače delavcev in uslužbencev v gospodarstvu določali po kvalifikacijah kakor lani, ne pa po skupinah (kategorijah), kakor je bilo predvideno v družbenem planu. Za obračunske plače bi jemali v glavnem plače, ki so bile lani podlaga za obdavčenje dobička. Novost je v tem, da dobe ljudski odbori širša pooblastila za povečanje obračunskega plačnega sklada nekaterim gospodarskim organizacijam ob upoštevanju napornosti in pogojev dela. Prav tako bo treba spreminiti razpredelnico, s katero so ljudski odbori omejevali del dobička, namenjen plačnemu skladu podjetij, ker se spremeni tudi osnova za obdavčenje. Zato so ljudski odbori pooblašteni, da določanje stopnje prilagodijo položaju podjetja, da bi se izognili nezadelenemu povečanju plačnega sklada na eni strani, na drugi strani pa togi uporabi enotne razpredelnice za vse gospodarske organizacije.

Zvezni izvršni svet bo ugotovil elemente, ki pridejo v obračunski plačni sklad, ta sklad pa bi bil enak povprečnemu (neobdavčenemu) delu plačnega sklada v letu 1953. V tem smislu bi Zvezni izvršni svet sprejeli tudi uredbo o plačah delavcev in uslužbencev v gospodarstvu. Takšen način ima sicer svoje pomanjkljivosti, ven-

dar pa je znatno boljši od načina iz prvotnega osnutka plana, ki ga je bilo treba hitro razveljaviti. Da bi uredili in stabilizirali trg, je Zvezni izvršni svet predložil tudi spreminjavalni predlog, v katerem se omejujejo cene nekaterih surovin. Po tem predlogu bi določili najvišje prodajne cene - razen tistih proizvodov, ki so predvideni v družbenem planu - tudi za metalurški koks, droben koks, železno rudo, žvepleno kislino, kalcinirano in kavstično sodo. Tudi prodajne cene valjanih, vlečenih in kovanih izdelkov črne metalurgije in aluminija v kosih ne bi mogle biti višje od cen v decembru 1953. Za električno energijo bi ostal isti način formiranja cen kakor lani, (to se pravi, cene bi določale ljudske republike).

Določanje najvišjih cen teh izdelkov je bilo potrebno predvsem zaradi monopolnega položaja posameznih proizvajalcev na trgu in zaradi važnosti cen teh izdelkov za splošno raven cen. Gre za to, da so se potem, ko smo že prešli na nove instrumente gospodarskega sistema, še niso popolnoma uveljavili, oziroma njihov učinek še ni prišel do izraza, pojavile na trgu težnje po naraščanju cen. Te težnje so sicer začasne, vendar pa so lahko zelo škodljive. V tem predlogu zlasti podjetja, ki imajo na trgu monopolistični položaj. Zato naj omejitev cen, čeprav začasna, dokler z učinkom ostalih instrumentov ne bo na trgu vzpostavljeno ravnotežje, pripomore k ureditvi in stabilizaciji trga, kar je zdaj najvažnejša naloga.

Predlog Zveznega izvršnega sveta predvideva tudi najvišjo raven, do katere se lahko gibljejo cene teh surovin, in sicer na pr. za metalurški koks 21.000, za drobn koks 16.500, za železno rudo 1650 do 3500, za žvepleno kislino 15.000, za kavstično sodo 27.000, za kavstično sodo 68.000 dinarjev. To so dejanske cene, ki bi se v normalnih razmerah formirale na trgu, ali ki so se že formirale lani.

Izvršni svet je predložil tudi spreminjavalni predlog o spremembah v tarifi davka na promet za obrtništvo. Ta predlog

predvideva, da bi davek na promet širše zajel privatne obrtnike, kakor je bilo predvideno v začasni tarifi družbenega plana za leto 1954. Z uporabo tarife bi velik del dohodkov privatnih obrtnikov, ki so lani zelo naraščali, ostal neobdavčen. Vendar pa bi bila po spreminjavalnem predlogu skupna vsota davka na promet, ki bi ga plačevali obrtniki v letošnjem letu, še zmeraj nekoliko manjša od lanske.

Razen tega je Zvezni izvršni svet predložil še nekaj spreminjavalnih predlogov k družbenemu planu za leto 1954. D.V.

IZKUŠNJE DELAVSKIH SVETOV TUZLANSKEGA PODROČJA

Delavski sveti postajajo čedalje močnejši činitelji v UPRAVLJANJU PODJETIJ

Tuzla, 27. februarja. Do sredine marca bodo izvoljeni na tuzlanskem področju novi delavski sveti. Lahko rečemo, da so stari delavski sveti v velikih podjetjih postali dejanski organi delavskega samoupravljanja. V kolektivnih in družbi so si pridobili ugled pravih gospodarjev, ki upravljajo proizvodna sredstva. Zdjaj delavski sveti že temeljito obravnavajo glavno vprašanje svojih podjetij in so svoj odnos do kolektiva vedel pravilno uredili. To najbolje dokazuje primer delavskega sveta rudnika lignita v Kreki.

Lani je bil v Kreki referendum o predlogu delavskega sveta, da bi ukinili rudarjem deputat v premoagu. Ogrmna večina rudarjev je ta predlog sprejela. Pri tem sta imela važno vlogo

organizacija ZK in sindikalna organizacija. Kolektiv Kreke ne le upravlja rudnik, marveč v raznih oblikah tudi kontrolira delo delavskega sveta. Lepe uspehe je dosegel tudi delavski svet tovarne sode in gradbenega podjetja »Tehnika« v Lukavcu.

Se zmeraj pa je nekaj delavskih svetov, ki se kolektivno odtegujejo. Takšen je bil še nedavno delavski svet rudnika Banovič. Rudnik je v glavnem upravljal tehnični aparat. Neki član delavskega sveta pravi, da so gospodinjje prej zvedele za krizo rudnika, kakor delavski svet. Razmere so bile takšne, da je moral posredovati celo okrajni komite ZK, ki je pomagal rudniku, da se je izmotal iz krize. Zdjaj tudi ta delavski svet dobro dela. Razmere v rudniku so se



Uveljavljanje zakonov, uredb in ostalih predpisov

Tovariš urednik,

da bi se tisti, ki jim je to potrebno, laže znašli v naših dosedanjih predpisih, sta izšli dve uredbi o tem, kateri predpisi ne veljajo več. Prva je uredba, po kateri so predpisi zveznih organov državne uprave s področja gospodarstva vskladeni z novim gospodarskim sistemom z dne 2. avgusta 1952, druga pa uredba o ugotavljanju predpisov zveznih organov uprave, ki so nehali veljati 21. oktobra 1953. V prvi uredbi je naštetih 468 uredb, na-

redb, odlokov, napotkov, pravilnikov in drugih predpisov, ki so nehali veljati, v drugi pa 856, skupaj torej 1324. Razen tega je oni dan izšel v založbi »Službna lista FLRJ« register zveznih predpisov, objavljenih od leta 1945 do konca leta 1953. Register prinaša v abecednem redu pregled vseh predpisov s posebno označbo tistih, ki ne veljajo več.

Metoda eliminiranja, ki prinaša samo naslove predpisov, olajša človeku, da se znaide v tistih predpisih, ki še veljajo. Pri tem pa ne dobimo celotnih besedil predpisov. To bi lahko nudil samo celoten zbornik vseh veljavni predpisov že od leta 1945 do konca leta 1953. Predpisi se sicer čisto spreminjajo, toda tudi takšne prečiščene zbirke ni lahko izdelati, denimo, vsakih deset let. Razen da bi olajšali ljudem, da se seznanijo z veljavni predpisi, bi s tem hkrati pokazali razvojno pot naše zakonodaje in prava.

Večjih zbornikov doslej nismo izdelali. Izdanih zbirk pa ni več dobiti v prodaji. Tako na pr. je postala zbirka predpisov o agrarni reformi in kolonizaciji, obsega jo tako zvezne kakor tudi republiške predpise, ki jih čisto še zmeraj uporabljamo, že zdavnaj prava bibliografska redkost. Isto velja za zbirko predpisov o delovnem razmerju. Tudi te zbirke nikjer ni dobiti. Ali pa zbirka predpisov o državni arbitraži. Zbirka predpisov o takšnih je izšla v založbi »Službenega lista« pred nekaj meseci in v kratkem je bila razprodana.

Zdjaj izdajamo zbirke in posamezne uredbi o novem gospodarskem sistemu. To delo bo za nekaj časa potisnilo v ozadje izdajanje drugih zbirk, ki so tudi potrebne. Poglejmo na pr. sodne zakone. Izdaja iz kazenske zakonodaje, materialne in procesualne, v glavnem ustrezajo, dokaj nje pomanjkanje pa čutimo v civilnopraznih tekstih. Po vojni so izšli samo zakoni in drugi predpisi o družinskem pravu, izdani v zbirki, ki pa je tudi že zdavnaj ni dobiti v prodaji. Zedavnaj ni dobiti v prodaji »Zbirka o zastaranih terjatvah« in »Zbirka o zastaranju« iz leta 30. septembra 1953. Je nekoliko popoln in praznino. Sestavljen je tudi osnutek zakona o civilnem sodnem postopku, ki obsega tako sodni kakor tudi izvensodni in izvršilni postopek. Vse kaže, da bo ta zakon v doglednem času objavljen. Na vsem ostalem polju civilnega prava, v njegovem splošnem delu, in stvarnem in obligatornem in delno v denarnem pravu še uporabljamo prava pravila iz zakonov stare Jugoslavije kolikor ne nasprotujejo našemu novemu družbenemu redu.

Teh zakonov in predpisov nismo izdajali starih primerkov pa je pri posameznikih, ki so jih ohranili, zelo malo. Celotno sodišča nimajo nobenega primerka. Zato menim, da bi bilo treba izdati te zakone in predpise v obliki naših vrhovnih sodišč in državne arbitraže. Precej tega gradiva smo že objavili v pravnih revijah, nekaj pa tudi v zbirkah. Dr. Dragoslav Ljubibratić

IZ DELA ORGANIZACIJ ZK

Use preveč oportunističnega stopicanja okrog problemov

Ugotovitve konference domžalskih komunistov

Domžale, 28. febr. — Dana je bila v Domžalah letna konferenca komunistov iz te občine. Konferenca, ki se je udeležil tudi član OK ZKS tov. Ivan Novak-Očka, je razen uspehov (na primer komunistov na Viru itd.) opozorila na mnoge resne slabosti organizacij ZK v domžalski občini.

Posamezni domžalski komunisti se še niso znašli v novih pogojih družbeno-političnega dela. Nekateri smatrajo, da po VI. kongresu ZKJ niso več odgovorni za družbeni razvoj v občini ter da jih sklepi njihovih organizacij ne obvezujejo za politično dejavnost, najdemo pa se tudi taki, ki menijo, da je demokracija le propagandno geslo in da se v metodi dela ni nič spremenilo. Takšno mišljenje posameznih komunistov hromi delo organizacij ZK in družbenih organizacij, ki zato često ne zavzemajo pravočasno in pravilno stališče glede žgočih problemov v občini, hkrati pa to povzroča neenotno nastopanje komunistov v političnem delu.

Na občnih zborih mnogih domžalskih sindikalnih podružnic so na primer delavci razpravljali o nesočialnih pojavih in tamkajšnji zdravstveni službi, ki sta jih zagrešila dva zdravnika. Toda domžalske organizacije ZK niso zavzele nabelnega stališča do tega problema in niso oboledle nepravilnosti obeh zdravnikov, marveč so se tudi komunisti razdelili v dva tabora, ki sta iskala privržence tega ali onega zdravnika. Nekateri komunisti pa so pri tem oportunistično molčali in čakali, kako se bo stvar razvila, da se ne bi komu zamerili, če bi povedali svoje mnenje. Zato so si pri tem problemu lahko dovolili sovražne izpade razni malomeščanski, klerikalni in podobni elementi. S takimi napakami dajejo politični delavci sami orojje sovražnikom, česar pa mnogi ne vidijo, saj posamezniki celo govorijo, da je sovražno delovanje posledica prevlelike demokracije, namesto da bi spoznali, da je sovražnik lahko močan le tedaj, če organizacije Zveze komunistov in druge politične organizacije slabo delajo.

Ze lani je vzbudil v Domžalah veliko prahu gospodarski kriminal in nekaterih mesarjih, letos pa so ga ponovno odkrili v nekaterih gostinskih podjetjih. V gostilni »Pri pošti« je revizija ugotovila približno 276.000 dinarjev primanjkljaja, v gostilni »Lovec« na Viru 94.000 din, v Ihanu pa okrog 291.000 din primanjkljaja. Stvar se je vlekla dve, tri leta, preden je prišla na dan, čeprav so volivci že dolgo govorili o nepoštenosti nekaterih uslužbencev v gostinstvu. Upravnik gostilne »Pri pošti« je vse škodljivstvo v podjetju zakrival za svoje zasluge v NOB ter s tem izgovarjanjem na nekdanje zasluge uspel dolgo časa odganjati vse kontrole, tako da niti partijsko vodstvo v občini niti občinski ljudski odbor nista dosledno posegla v stvar, dokler o njej niso že šivkali vrabel na strehi. Ta oportunistična je povzročila občutno politično škodo.

Konferenca je ugotovila tudi precejšnjo neaktivnost komunistov v organih družbenega upravljanja ter v družbenih organizacijah. Zato si je na državnem posestvu Črnelo celo direktorjeva žena upala preprečevati ureditvevanje sklepov delavskega sveta, v remontnem podjetju pa je predsednik upravnega odbora fizično obračunaval z vajenci in nastopal proti ljudski oblasti, vendar je pet mesecev obdržal svojo funkcijo zaradi oportunističnega tamkajšnje organizacije ZK.

Domžalske organizacije Zveze borev praktično ni. Njen predsednik Habat Stane (ki je zagrešil primanjkljaj v gostilni »Pri pošti«) že od lanskega občnega zbora ni prišel blizu, odborniki komunisti pa zaradi

svoje neodločnosti tudi niso poživili dela v organizaciji. Precej na tleh je tudi mladinska organizacija. Njeno vodstvo se je lani enkrat sestalo, toda ni znalo naprej, komunisti mu pa tudi niso pomagali. Prav tako se mnogi domžalski komunisti ne zanimajo za delo občine. Na nekaterih zborih volivcev je lani prišlo komaj po 20, 30 volivcev, čeprav je samo komunistov na teh področjih po dvakrat toliko.

Konferenca je te pojave v vrstah komunistov odločno obsodila ter pokazala, da je v domžalski občini dovolj takih komunistov, ki jim ni vseeno, kako poteka družbeno življenje v občini. Razprava na konferenci se je sicer nekoliko razdrobila ob manj pomembnih problemih na škodo poglavitnih vprašanj, vendar je kljub temu nakazala, kako naj se domžalski komunisti lotijo osnovnih družbeno-političnih vprašanj v občini, da bi dosegli njihovo rešitev. M. Z.

Komunisti LR Srbije volijo delegate za tretji kongres

Organizacije Zveze komunistov LR Srbije se temeljito pripravljajo na svoj tretji kongres. Po izvolitvi delegatov v osnovnih organizacijah so začeli sklicevati okrajne in mestne konference, na katerih izbirajo delegate za kongres ter volijo okrajna dopolnjujejo okrajne in mestne komiteje. V mnogih krajih LR Srbije so bili včeraj izvoljeni delegati za tretji kongres.

ZA REŠITEV STANOVANJSKEGA VPRAŠANJA BI BILO TREBA ZGRADITI v 10 letih okrog 600.000 stanovanj

V naših mestih pride na prebivalca komaj 8 m² stanovanjskega prostora

Tridnevna konferenca mestnih predstavnikov, ki je bila prejšnji teden v Sarajevu, je na široko zajela eno izmed poglavitnih vprašanj, ki zanima našo javnost, kako urediti stanovanjsko vprašanje.

Vrsto vprašanj, ki so jih obravnavali na tej konferenci, bi lahko skrčili na tri najnujnejša vprašanja: upravljanje in lastninski odnosi v stanovanjskem skladu, sredstva za izgraditev stanovanjskega sklada in kdo naj bi bil nosilec izgraditve ter tehnika graditve in najnujnejša uporaba družbenih sredstev.

Predstavnik Ekonomskega inštituta so v dokumentiranem referatu razložili sedanj položaj našega stanovanjskega sklada z vsemi družbeno-ekonomskimi in socialnimi posledicami, ki iz njega izvirajo. Podatki kažejo, da pride v naših mestih na enega prebivalca komaj 8 m² stanovanjskega prostora, kar je zelo malo. Kakih 40% posloplj je starih več kot 50 let, 75% stanovanj nima vodovoda, 34,2% je brez kuhinje in 39,3% stanovanj sodi v šesto kategorijo, 9,1% stanovanj je že neuporabnih, 18,1% posloplj in 26,5% stanovanj pa zahteva temeljita popravila.

Predstavniki malih mest so v glavnem sprejeli predlog inštituta, naj bi stanovanjska poslopja podpržavili, češ da je skupnost s prodajo stanovanj in posloplj dobila sredstva za novo graditev. Predstavniki velikih mest so nastopili proti podpržavljenju. Skupnosti bi, kakor so poudarili posamezni delegati, ostal nazadnje v rokah najslabši stanovanjski sklad, katerega vzdrževanje bi bilo zelo drago. Vrh tega bi se imovinski in pravni odnosi tako zapletli, da bi ureditev le-teh s pravnimi normami terjala velike napore. Skupnost bi morala še nadalje reševati stanovanjsko vprašanje za tiste mesečne, ki nimajo stanovanja. Na koncu nastaja vprašanje, ali je tudi politično pravilno izdajati takšne odločitve v sedanjih pogojih. ko novi predpisi o samoupravljanju stanovanjskih posloplj dajejo družbeno-ekonomske okvire, v katerih rešujejo problem upravljanja v skladu z našimi splošnimi težnjami.

Priporočila inštituta, naj bi se razvil stanovanjsko zadrugištvo v različnih oblikah, je sprejela večina udeležencev. Čeprav so bili udeleženci vedel mnenja, da morajo biti nosilec stanovanjske graditve ko-

mune in da mora družbena skupnost odvajati sredstva za graditev stanovanj, so poudarili tudi kriterij individualne graditve stanovanj in posloplj.

Predstavniki Zagreba so navedli, da bi bilo treba zgraditi kakih 600.000 stanovanj, da bi bil tako stanovanjsko vprašanje rešeno v desetih letih, polje kakih bi morali zgraditi letno kakih 50.000 stanovanj. Če upoštevamo tudi investicije za komunalne naprave, ki so nujno potrebne, presega dar grade nova naselja, presega vsota, ki naj bi jo letno odvajali nacionalnega dohodka, 100 milijard dinarjev. Potemtakem je jasno, da stanovanjsko vprašanje rešujemo v daljšem roku v skladu z našimi objektivnimi možnostmi.

Drugi moment, ki so ga strokovnjaki poudarili, je, da naša gradbena podjetja še ne morejo v celoti začeti graditi stanovanj v širokem obsegu. Da bi bila graditev stanovanj kar najbolj učinkovita je treba rešiti tudi vprašanja: mehanizacijo gradbenih del, strokovne kadre itd. V celoti je torej reševanje stanovanjskega vprašanja sedaj tako, da se morajo z njimi stroko seznaniti javnost in predstavniki organi. J. R.

DNEVNA KRONIKA

Začel se je športni festival balkanske mladine

Ankara, 28. febr. V postopju filozofske fakultete se je davi slovesno začel kulturno-sportni festival balkanske mladine. Slovesni otvoritvi so prisostvovali med drugimi predsednik narodne skupščine Koraltan, ministra za prosveto in notranje zadeve, veleposlanik FLRJ Miša Pavičević z osebjem veleposlaništv, grški veleposlanik Kalergis, visoki funkcionarji turške vojske in ankarskega vseučilišča ter številni predstavniki javnega in kulturnega življenja turške prestolnice.

Po odigrani jugoslovanski, grški in turški himni so prebrali poslanico predsednika vlade Menderesa udeležencem festivala. Po prebrani poslanici je jugoslovanski delegat Bugarič v govoru predlagal, naj bi bil prihodnji balkanski mladinski festival prihodnje leto v Beogradu.

Danes popoldne so se v okviru festivala začele športne igre.

Gradbeniki zahtevajo ustanovitve posebnih zbornic

Opatija, 28. febr. Danes se je začela v Opatiji ustanovna skupščina Združenja gradbenih podjetij iz vseh republik. Navzoči so inž. Zvonko Morič, generalni tajnik Zveze industrijske zbornice, polkovnik Djura Matič, načelnik vojskega gradbeništva, predstavniki Izvršnega sveta LR Srbije, državnega tajništva za narodno gospodarstvo LR Slovenije, sindikata gradbenikov in društva inženirjev in tehnikov.

Gradbena podjetja LR Hrvaške so predlagala, naj ne bi začeli ustanavljati združenja gradbenih podjetij Jugoslavije, pač pa naj bi ustanovili republiške gradbeniške zbornice.

Predstavniki LR Srbije so predlagali, naj bi združenja ustanovili in jim zastavili nalogo, da pospešijo ustanavljanje republiških zbornic, saj po uredbi o združitvi gospodarskih organizacij ni moč ustanavljati gradbeniške zbornice. Sestavili so odbor s po pet predstavnikov iz vsake republike, ki bo sestavil predlog o spremembi uredbe, po kateri je onemogočeno ustanavljanje gradbeniških zbornic.

Nerazvite dežele in svoboda informacij

Iz dokumentov UNESCO in OZN o gmotnih pogojih tiska

Izredna prizadevnost, ki so jo v preteklih letih uveljavili v OZN v zvezi s tako imenovanim vprašanjem svobode informacij, ni ostala brez pozitivnih rezultatov. Težnja veseliti, da bi problem informacij prikazale kot izključno politično vprašanje, je naletela na poseben odpor. Dežele, za bolj razvite države, so se odločile postaviti na stališče, da ne more biti prava o svobodi in neomejeni izmenjavi informacij, dokler se morajo vsake države v boju za obstoj, za lastno nacionalno in kulturno življenje z ogromnimi propagandnimi aparati in močnimi podjetji za informacije nekaterih tujih držav.

V zadnjem času sta UNESCO in OZN objavili več publikacij o položaju in razpoložljivosti informacijskih sredstev po svetu. Ti dokumenti kažejo, da na področju tiska, najvažnejšega sredstva informacij, ZDA porabijo povprečno letno 35 kg časopisnega papirja na enega prebivalca, mnoge neevropske države — n. pr. Indija, Indonezija pa 0,1 kg. V Aziji je povprečna letna potrošnja na enega prebivalca 0,5 kg. Se nižje je povprečje v Afriki.

Medtem ko ZDA s 16% celotnega prebivalstva sveta porabijo 60% svetovne proizvodnje papirja, pa ima so-

razmerno največji obtok Britanija. V njej na 1000 prebivalcev natisnejo dnevno 600 izvodov časnikov. Tej sledi Avstralija z dnevnim obtokom 460 izvodov in ZDA s 350. Povprečje evropskih industrijsko razvitejših držav znaša okrog 250 izvodov.

V Afriki imajo izmed 50 odvisnih ozemelj in neodvisnih držav samo Egipt, Južnoafriška unija, Južna Rodezija, Zlata obala in tri francoske severnoafriške ozemlja nekaj več kot 10 izvodov na tisoč prebivalcev. V Aziji ima osem držav več obtokov večji od deset izvodov na tisoč prebivalcev. V Osrednji in Južni Aziji — sem sodijo tudi Indija, Pakistan, Indonezija in Iran — se številni izvodov giblje od enega do največ šest na tisoč prebivalcev. Dve državi pa sta dosegli povprečje, ki ga imamo lahko za povprečje visoko industrializiranih držav: na Japonskem tiskajo dnevno 334 izvodov časnikov na tisoč prebivalcev, v Izraelu pa 256.

Pri večini latinško-ameriških držav doseže dnevni tisk obtok 50 izvodov na tisoč prebivalcev, v Argentini pa več kot sto.

Tudi število vestí, ki jih objavlja tisk raznih držav, je odvisno predvsem od gmotnih možnosti tiska. Večji in bogatejši časniki, ki imajo na razpolago več novinarjev, dopisnikov in agencijskih storitev, imajo seveda tudi več vestí. Toda pri tem imamo tudi obratne pojave. Število informacij nekega časnika ni vedno v sorazmerju niti z naklado, niti z obsegom, niti s finančno močjo. Te razlike so zelo značilne za presojo značaja in vloge tiska posameznih držav, njegove svobode in njegove odvisnosti.

Študija UNESCO kaže, da sta imela med 4. in 10. marcem 1951 izmed 17 časnikov sedemnajstih različnih držav največje tiskano površino brazilski »Estadão de São Paulo« — 75.000 cm² ter newyorški »Daily News« — 66.000 cm². Redakcijska površina — se pravi, obseg informacij — je znašala pri prvem časniku 28% skupne površine, pri drugem pa 20%, vse ostalo so bili oglasi, reklame, naslovi in ilustracije.

V istem razdobju je imela »Borba« s 7.700 cm² najmanjšo tiskano površino, toda od tega je na redakcijsko površino odpadlo 85% prostora. S tem je »Borba« zasedla prvo mesto, medtem ko je »Daily News« bil na zadnjem.

Za tisk zahodnih držav je značilen velik odstotek časniškega prostora, ki odpade na oglase — reklame. Le-ta znaša od 30 do več kot 60%.

Časopisne agencije pomenijo posebno kategorijo informativnih podjetij, in sicer zato, ker bralcem vesti ne posreduje neposredno. Njihovi klijenti so tisk in radio in tako imajo le-ti ogromne možnosti za izvajanje političnega in kulturnega vpliva na javno mnenje.

Danes je na svetu samo šest svetovnih agencij, ki zbirajo in prodajajo

vesti v več držav: tri ameriške (AP, INS in UP), ena angleška (Reuter), ena francoska (AFP) in ena ruska (TASS). Posledice takšnega stanja — je rečeno v nekem dokumentu OZN — so očitne: prvič, vse države na svetu so odvisne od šestih svetovnih agencij glede pošiljanja svojih domačih vestí v tujino, drugič, vsaka država na svetu je odvisna od šestih agencij glede sprejemanja tujih vestí, in tretjič, mnoge države, ki še nimajo svojih domačih agencij, so v veliki meri odvisne od teh svetovnih agencij celo glede lastnih domačih vestí. Drugače rečeno: državljani mnogih držav so obveščeni o tistem, kar se dogaja v njihovi lastni deželi, tako, kot te dogodke vidijo in razlagajo tuje!

V OZN bodo še dolgo, dolgo razpravljali o vprašanju informacij. ZDA bodo ob večji ali manjši podpori industrijskih držav zahtevale, naj si OZN prizadeva zagotoviti komercialno neomejen obtok informacij. SZ bo na drugi strani branila zahtevo, da je treba obdržati del sveta, ki ga nadzoruje, hermetično zaprt. Dejstva pa pričajo, da tega problema ni moč rešiti niti z eno niti z drugo skrajnostjo.

Pot, ki drži k enakopravnim izmenjavam informacij — dejanski rešitvi problema — je krepitev in razvoj domačih informacijskih sredstev nerazvitih dežel.

Ratko Plejčič

(Pismo iz ZDA)

»Hladna vojna« na notranji fronti

ali kdo je odpustil 2200 uradnikov iz državne uprave — Zakaj so bili odpušteni in ali so jih res toliko odpustili — Spor v zadevi »sive eminence« zunanjega ministrstva

(Od posebnega dopisnika Borbe) New York, februarja.

Odkar so prišli republikanci na krmilo, so odpustili iz državne službe 2200 državnih uradnikov, češ da so za varnost nevarni. To je še zmeraj uradna verzija. Pod pritiskom zahtev demokratske stranke in tiska, naj natančno povedo, ali so bili vsi ti uslužbeni »razdiralni«, je vlada nekoliko umolknila. Sporočila pa je, da »iz razlogov varnosti« ne more povedati, koliko je bilo med odpuščenimi grešnikov druge vrste, moralnih zločincev, pijancev, korumpiranih uradnikov itd.

Ko so izsilili od vlade to priznanje, so začeli njeni kritiki nov napad, češ da tudi število 2200 ni točno. Veliko večino, če ne vse uslužbence, ki so odpovedali službo, so pretenciozno vključili v skupnost »odpuščenih«. Če vlada ne objavi natančnih podatkov, bo s tem priznala, da je svojo statistiko potvorila. Obtožba je bila popačena. Mimo uradnih poročil so začeli podatki prodirati v javnost in potrdili so točnost trditve, da s številkami nekaj ni v redu in da se skrivajo za njimi nekakšni naklepi.

Vladni kritiki si niso posebno prizadevali, da bi dognali, ali je bilo n. pr. na državnih postah res več sto razdiralnih pismonosil, kakor trdijo republikanci. Najbrž se jim ni zdelo, da bi v obdobju glede »komunizma« v demokratskem poštnem aparatu utegnli kdo videti resno nevarnost. Namesto tega so začeli preverjati točnost podatkov o »komunistični infiltraciji« v zunanjem ministrstvu. In ugotovili so, da je bila uradna verzija — milo rečeno — zelo pretirana. Varnostni oficir v zunanjem ministrstvu Scott MacLeod, ki ga imenujejo osebni veleposlanik senatorja McCarthyja

v zunanjem ministrstvu, je sporočil, da so iz tega ministrstva odpustili 534 »za varnost nevarnih« uslužbencev. Samo po sebi



Dwight D. Eisenhower

se razume, da so bili malone vsi »vohuni«, »izdajalci« in »komunisti«, ki jih je v ministrstvo spravila demokratska stranka. Na seji senatnega odbora za zaprtimi vrati pa je varnostni oficir priznal, da so izmed odpuščenih uslužbencev samo 11 črtali iz plačnega spiska zaradi »nelojalnosti« in da med njimi ni bilo nobenega »komuniste«. Pa še izmed teh 11 so samo štirje »nevarni misleci«. Demokrati trdijo, da gre pravzaprav za odpust ljudi,

ki bi morali prepustiti svoja mesta »zaslužnim« republikancem.

Oficialno priznanje je bilo pravzaprav izsiljeno. Dullesov pomočnik Badel Smith je pod istim odborom, pred »sivo eminenco« zunanjega ministrstva, rekel, da v tem ministrstvu sploh ni bilo nobenih »razdiralnih elementov«.

Kolo se ni več moglo ustaviti. Pokazalo se je, da od ostalih 530 »odpuščenih« večine sploh niso odpustili. Varnostni oficir je uslužbencem, ki so sami odpovedali službo, in celo tistim, ki so jih na njihovo željo premetili v druga ministrstva brez njihove vednosti, pritisnil pečat »komunističnih simpatizerjev« in druge strašne vzdevke. To se je zgodilo še po izrecni zahtevi predsednika Eisenhowerja, naj »vsakemu odpuščenemu nudijo priložnost, da pogleda v oči svojim tožilecem«. Kot bivši član tajne policije in osebni varovavec senatorja McCarthyja je prišel ta oficir v zunanje ministrstvo, da bi ga »očistil«, kakor je rekel. Kakšno je bilo njegovo »čiščenje«, je videti iz izjave petih diplomatov, ki so nedavno javno trdili, da se v ameriškem zunanjem ministrstvu ljudje zdaj boje izraziti kakršnokoli mnenje o vprašanih svetovni politike, ker bi jih utegnili osumiti »nelojalnosti«. Ničče si ne upa celo podpirati zahtev nekaterih znanstvenikov s področja atomske energije, da bi jim dali vizume, če so njihova imena »sumljivo neameriška«.

Najbolj žalostno pri tem je, da je ta oficir popolnoma prevzel v zunanjem ministrstvu vse personalne posle, da uradnike sprejema in odpušča in da se celo vmešava v usmerjanje zunanje politike. Diplomati pravijo, da spominja njegov sistem na tisto — »kadija te toži, kadija te sodi«.

To najbolje potrjuje število 534 »sumljivih« uradnikov.

Ta oficir je v ameriški javnosti že dobro znan. Nekateri spravljajo njegovo funkcijo v zvezo z napadi senatorja McCarthyja z vladno politiko glede pomoči »dozdevnim zaveznikom« (Britaniji), ki trgujejo s Kitajsko. Njemu pripisujejo tudi preiskave v zunanjem ministrstvu na podlagi neutemeljene obdolžitve, da so nekateri uradniki dobili kakih 150 tisoč dolarjev od neke južnoameriške republike, da bi izpolnili nekatere njene zahteve. Pozneje je predsednik Eisenhower imenoval komisijo, ki naj bi proučila »skrb vzbujajočo slabo moralo v zunanjem ministrstvu«. Hkrati je varnostni oficir izjavil, da so »netočne trditve«, da bi bili »varnostni ukrepi«, ki jih je uveljavljal pri svojih preiskavah, zmanjšali moralo osebja.



Mc Carthy

Njegovo potovanje je bilo čisto politične narave. Za svojo stranko je nabiral glasove. Predstavniki zunanjega ministrstva pa so v tisku pojasnjevali njegovo potovanje tako, kakor so pač vedeli in znali. Zdal so trdili, da je na neplačanem dopustu, zdaj spet, da je dobil redni dopust. Tako je izšla v dnevnem tisku cela vrsta kritičnih člankov. V bistvu so vsi članki trdili, da je varnostni oficir zlorabil svoj položaj.

Ko obsoja »politično sleparijo« v številkah o uslužbenih, odpuščenih zaradi »varnosti«, »Washington Post« piše: »Ko so pregledali kartoteke kakih 15.000 uslužbencev zunanjega ministrstva, so ugotovili, da samo v 3000 ni obtožilnih podatkov, nekoliko zlobnega obrekovanja, anonimnega pisma, sestavljenega s strupenim peresom ali nekaj podobnega. Ker je bilo zunanje ministrstvo dolgo glavna tarča kongresnih primitivcev, so posebej pritisnili na varnostnega oficirja, da bi našel čimveč žrtev, in našel jih je.«

Ga. Roosevelt za gospodarsko pomoč Pakistanu in Indiji

New York, 28. febr. (Tanjug). Gospa Roosevelt je predlagala, naj ZDA dajo gospodarsko pomoč Pakistanu in Indiji, namesto da dajo samo vojaško pomoč Pakistanu. Gospa Rooseveltova je dejala, da sedanja ameriška politika v Aziji ne prispeva k boljšemu razumevanju in miru med narodi v tem delu sveta.

Grški časniki pozdravljajo obletnico ankerskega pakta

Atene, 28. febr. (Tanjug). — Ob obletnici ankerskega sporazuma je daviški časnik »Vima« objavil komentar, v katerem poudarja, »da je ankerski pakt vedno lep sadove«. Časnik zato sodi, da je treba ta sporazum ob obletnici bolj navdušeno proslaviti kakor takrat, ko je bil sklenjen. »Kolkor se utrjujejo in razvijajo stiki med tremi državami in tremi vojskami«, piše časnik, »toliko bolj prihajajo iz vzhodnih držav znamenja, ki pričajo o nekaterih spremembah njihovega stališča, ki jih ni bilo, preden je bil balkanski pakt sklenjen.«

Časnik poudarja, da so te spremembe posledica moči balcanske zveze, ki pomeni edini upen poročstvo ohranitev miru na tem področju, tako zdaj kakor tudi v prihodnosti. Tudi drugi grški časniki pozdravljajo obletnico ankerskega sporazuma, poudarjajoč, da le-ta pomeni poročstvo miru v Evropi in na svetu in da ustreza težnjam treh narodov.

IZSELJEVANJE IZ CONE A TRZASKEGA OZEMLJA

Da bi čimbolj raznarodovali Dr. Jože Dekleva o akciji za izseljevanje v Avstralijo in priseljevanje iz italijanskih pokrajin

Trst, 28. febr. Podpredsednik trzasko OF Jože Dekleva je dozvil za izselitve iz cone A STO kakih 2000 prebivalcev v Avstralijo izvega. Vse, kar se zdaj tu dogaja, je v skladu s politiko, ki jo je Italija v 25 letih okupacije uveljavljala proti Slovincem in Hrvatim. Slovinci in Hrvati so morali biti se umaknili teritoriju, zapostavljeni in konfinaciji. Kakih 70.000 Slovencev je našlo zavetišče v Južni Ameriki, 10.000 pa se jih je razkropilo po svetu. Na njihovo mesto je prišlo iz Italije nad 100.000 priseljencev.

In zdaj se takšna politika nadaljuje. Ob tihih privolitvah anglo-ameriške vojaške uprave Italija priseljuje iz italijanskih pokrajin in iz krajev, priključenih k Jugoslaviji. Takšnih priseljencev, prednostno, se je nabralo l. 1945 do 30.000. Kontingent kakih 2000 jih je nadaljeval Jože Dekleva, ki bodo kmalu odpotovali, še ni imenit. Toda med doslej prijaviteljsko prebivalstvo STO cone A STO, zlasti mladina. Ta mladina, ki se izseli, ker nima nobenega upanja, da bi dobila zaposlovanje v trzaski industriji in drugih gospodarskih panogah, niti v javnih ustanovah, ker slovensko prebivalstvo ni enakopravno z italijanskim.

Dekleva je dalje izjavil, da se naj znanstveni študiji čim prej loti A STO. V Trstu so zavržli več tisoč prošenj za priznanje državljanstva. Med prošilci so tudi Slovenci, ki že desetletja živijo v Trstu, pa si še zdaj niso pridobili pravice do stalnega bivanja. Dekleva je tudi navajal, da oblasti pri preverjanju, ali naj komu odklonijo opci-

jo ali ne, uporabljajo policijske ukrepe in zaslišujejo Slovence o tem, v katerem jeziku govorijo doma, ali pošiljajo otroke v slovenske ali italijanske šole itd. To je namreč odločilno za opcijo.

»Vse navedene akcije italijanskih oblasti«, je zaključil podpredsednik trzasko OF, »so prearranane na to, da bi število trzaskih Slovencev čimbolj skrčilo. To se pravi, da bi Italiji omogočili doseči čim večji uspeh v uveljavljanju njene raznarodovalne politike v coni A STO.«

Z VSEH STRANI SVETA

ZDA Ga. Roosevelt o McCarthyju

Washington, 28. febr. (AFP). — Gospa Rooseveltova je sinoči izjavila, da senator McCarthy »širi strah po državi« in zato v tem trenutku pomeni »najhušo nevarnost« za ZDA.



Rooseveltova in Panditova

Vdova predsednika Roosevelta je prijemala, da je iz pism, ki jih prejema, lahko ugotovila, da raste v ZDA »mrinja« zoper manjšinske skupine, zlasti pa protisemitizem.

VELIKA BRITANIJA Tudi Morrison kritizira Mc Carthyja

London, 28. febr. (Reuter). Laburistični poslanec Herbert Morrison je pozdravil napovedi, da bo ameriški senat omejil pooblastila senatorja

INDOKINA Na bojišni nič posebnega

Vientjan, 28. febr. (AFP). — Francosko-laoske enote nadaljujejo v Severnem Laosu okrog Luang Prabanga delovanje patrol. Pri tem niso naleteli na pomembnejši nasprotni-kov odpor. Tudi na področju Vientjana nadaljujejo obširne izvidniške operacije. Neke laoske enote je zaključila obkoljevanje na področju 400 km. Preganja krajevne nasprot-nikove enote.

AVSTRALIJA Naftni viri bodo usahnili

Dunaj, 28. febr. (Tanjug). Analiza skupine strokovnjakov kaže, da lodo naftni viri v Avstraliji usahnili zaradi neomtrnega izkoriščanja najkasneje leta 1972.

JAPONSKA Izgon sovjetskega častnika

Tokio, 28. febr. (AFP). Sovjetskega pomorskega kapetana Krekova, ki so ga nedavno obsojili zaradi kršitve zakona o emigraciji, so danes izgnali iz Japonske. Tega sovjetskega kapetana so aretirali, ko se je približal japonski obali, policija pa je posumila, da je kurir vojnanskega omrežja.

CILE 12 smrtnih žrtev prometne nesreče

Santiago de Chile, 28. febr. (Reuter). Dvanaest učenek je bilo ubitih pri prometni nesreči, ki se je pripetila večeraj, sedem na jih je bilo ranjenih. Petnajst šolarjev je padlo

KOREJA Obtožba proti ZDA

Kesong, 28. febr. Agencija Nova Kitajska ponovno obtožuje ZDA, da teplačo sporazum o premirju na Koreji. Posebni dopisnik te agencije iz Kesonga trdi, da so Amerikanci že od podpisa sporazuma teptali določbe, ki prepovedujejo dovažanje vojaških okrepitev na Korejo. Dopisnik trdi, da so Amerikanci pripeljali na Korejo precej pošastjskega in artilerijskega orožja kakor tudi več novih tipov letal Razen tega trdi agencija, da je 200 skupin ameriških vojnih letal s 42 preletih kršilo severnokorejski zračni prostor.

FRANCIJA Gostovanje naših mladih umetnikov

Pariz, 28. febr. (Tanjug). Sinoči je prispela v Pariz skupina mladih jugoslovanskih umetnikov na čelu z direktorjem beograjske Akademije za dramsko umetnost Dušanom Matičem. Jugoslovanski umetniki so gostje francoske vlade in vračajo obisk mladim francoskim umetnikom s pariskim dramskega Konservatorija, ki so se jeseni mudili v Jugoslaviji.

Jugoslovanski umetniki bodo priredili v ponedeljek koncert v Parizu, zatem pa bodo obiskali Bordeaux, Toulouse, Marseille in Lyon, kjer bodo tudi priredili koncerte.

IZ DRUŽBENEGA PLANA LRS

PRED 8. MARCEM — DNEVOM BORBENIH ZENSK

LETOS BOMO ŠE BOLJ POVEČALI IZVOZ INDUSTRIJSKIH IZDELKOV

Celotni izvoz iz Slovenije naj bi dosegel vrednost 11 milijard 745 milijonov din

Izvršitev družbenega plana LR Slovenije za leto 1954, ki predvideva nadaljnje povečanje industrijske proizvodnje za 10%, bo v veliki meri odvisna od tega, kako nam bo uspelo s povečanim izvozom zagotoviti devizna sredstva za večji uvoz surovin, ki je nujno potreben, če hočemo povečati obseg industrijske proizvodnje.

V zunanji trgovini Slovenije, ki je del zunanje trgovine Jugoslavije, smo se že lani ostro borili za zboljšanje plačilne bilance z inozemstvom, ki je bila ogrožena zaradi primanjkljaja pri izvozu kmetijskih pridelkov kot posledice suše v letu 1952, kakor tudi večje potrebe po uvozu živil, hkrati pa tudi zaradi padca izvoznih cen na svetovnem trgu, zlasti za proizvode barvaste metalurgije. Zato je bilo treba povečati izvoz industrijskih proizvodov, zlasti izdelkov predelovalne industrije in ga razširiti na nove trge v inozemstvu, kar nam je v precejšnji meri uspelo. Tako se je

lani delež industrije v skupnem izvozu povečal od 42% na 58%. Celotna vrednost izvoza iz Slovenije se je lani celo povečala v primeri s prejšnjim letom od 9355 na 10.487 milijonov din; za leto pa določa družbeni plan Slovenije nadaljnje povečanje izvoza za 12% na 11.745 milijonov, in to predvsem z nadaljnjim povečanjem izvoza industrijskih in rudarskih proizvodov. Tekstilna industrija bo nadalje povečala svoj izvoz za 754 milijonov din, barvasta metalurgija za 552 milijonov in papirna industrija za 149 milijonov.

Letošnji družbeni plan pred-

videva, da bo slovenska tekstilna industrija izvozila v inozemstvo za 2517 milijonov din tekstilnih izdelkov nasproti 1772 milijonom v lanskem letu in komaj 220 milijonov v letu 1952. Predvsem se bo povečal izvoz bombažnih tkanin in v manjši meri tudi izvoz tkanin iz umetnih vlaken.

Podjetja barvaste metalurgije bodo povečala svoj izvoz od lanih 2038 na 2600 milijonov din. Predvsem se bo z začetkom obratovanja tovarne glinice in aluminija v Kidričevem povečal izvoz glinice od lanih 2800 na 14.000 ton oziroma od 71 na 350 milijonov din, kot nova postavka v izvozu pa se bo pojavil izvoz aluminija, ki ga bomo izvozili 2000 ton v vrednosti 250 milijonov din. Povečal se bo tudi izvoz svinca od 5000 na 6500 ton, kar pa nam bo zaradi nižje cene na svetovnem trgu dalo le 490 milijonov dinarjev izkopička nasproti 528 milijonom v lanskem letu. Tudi izvoz živega srebra se bo povečal od lanih 623 na 650 milijonov.

Precej bo povečala svoj izvoz tudi industrija papirja in sicer na 300 milijonov din nasproti 51 v lanskem in 13 v predlanskem letu. Povečanje izvoza papirja, predvsem v Turčijo, bo omogočila sprememba sortimenta, zlasti pri pisalnih in tiskovnih papirjih. V usnjarski industriji predstavlja izvoz svinjskega galantejskega usnja čedalje večjo postavko. Letos bo ta izvoz dosegel verjetno 250 milijonov nasproti 204 oziroma 144 milijonov v prejšnjih letih. Celotni izvoz usnjarske industrije pa bo dosegel 420 milijonov din. Kovinska industrija je že lani povečala svoj izvoz od 283 na 425 milijonov din, letos pa ga bo razširila na 585 milijonov, predvsem s povečanjem izvoza izdelkov, ki smo jih lani začeli izvažati na Bližnji vzhod (žebelji žičniki, kmetijsko orodje, elektrode za varjenje, emajlirana posoda). Kemična industrija bo povečala svoj izvoz od 230 na 320 milijonov predvsem z večjim izvozom minija in glajenke, elektroindustrija pa od lanih 48 na 124 milijonov s povečanjem izvoza kinoprojektorjev od 38 na 65 milijonov, električnih baterij od 0,7 na 21 milijonov in z novim izvozom telefonskih aparatov v vrednosti 28 milijonov.

Občutno zmanjšanje izvoza rezanega lesa od 2029 milijonov v letu 1952 oziroma 1700 milijonov v lanskem letu na 857 milijonov v letošnjem letu pa bomo deloma nadomestili s povečanim izvozom upognjenega pohištva od 94 na 110 milijonov, vezanih plošč od 39 na 67 milijonov, raznih lesnih izdelkov od 268 na 380 milijonov in furnirja od 31 na 50 milijonov.

Kdor ljubi slovensko knjigo, se vpiše v Prešernovo družbo kot podporni član

AKCIJA ZA USMERJANJE MLADINE V RAZNE POKLICE

Srečno izbran poklic odločilno vpliva na zadovoljstvo in uspeh v življenju

Po okrajih bo potrebno ugotoviti, v katerih gospodarskih panogah lahko zaposlimo vajence

Ljubljana, 28. februarja. Na pobudo Združenja učiteljev in profesorjev strokovnih šol Slovenije so se zbrali danes v Ljubljani profesorji in učitelji iz posameznih okrajev na kratek seminar. Obravnavali so načine, kako najti primerno zaposlitev za mladino, ki bo letos dovršila štiri gimnazije oziroma osem razredov osnovne šole ter stala pred težko odločitvijo, kakšen poklic naj si izbere.

Da bi jim olajšali to odločitev in seznanili mladino z najrazličnejšimi poklici, kjer se lahko uveljavijo, hkrati pa dosegli pri gospodarskih svetih na okrajih pomoč pri iskanju novih delovnih mest, je Združenje učiteljev in profesorjev strokovnih šol začelo obširno akcijo, ki naj v povezavi z vsemi prosvetnimi delavci, političnimi in družbenimi organizacijami pomore mladini do pravilne usmeritve v poklice.

Združenje je izdalo drobno brošuro, v kateri je obrazloženo sistem strokovnega šolstva, navedene srednje strokovne šole, strokovne šole s praktičnim poukom ter razni poklici v obrti in industriji. To bo koristen priročnik za vse prosvetne delavce, ki bodo tekmo šolskega leta, zlasti pa proti koncu drugega polletja pojasnjevali mladini glede na njihove sposobnosti pogoje šolanja v raznih strokovnih šolah, pomen raznih poklicev itd.

Razen tega je Združenje objavilo na današnji seminar vrsto strokovnjakov iz raznih področij našega gospodarstva. Ti so v kratkih, praktičnih predavanjih obrazložili delo v posameznih poklicih, pogoje šolanja, opozorili na bodoče možnosti za zaposlitev ter se posebej razčlenili, kateri poklici so primerni za dekleta. Tudi za te je v našem gospodarstvu obilo možnosti, da si izberejo poklice, v katerih se bodo lahko uveljavile, vendar pa zanje ni pravega zanimanja, ker niti dekleta, niti starši ne vedo za te poklice in se zanimajo v glavnem le za šiviljske, frizerske itd.

Problem, kam bodo šli otroci, ki ne nameravajo študirati na visokih šolah, ni samo pedagoški, temveč je to tudi gospodarski, proizvodni problem, saj je sedaj že v mnogih strokah čutili odločno pomanjkanje mladih delavcev in vajencev, medtem ko je pritisk v nekatere druge stro-

Ženske so še vedno prezaposlene da bi lahko odločne e posegale v politično življenje

Tovarniške delavke iz Ljubljane so razpravljale o skrbeh in težavah, ki jih tarejo

Se bolj kot sicer obravnavajo ženske v Sloveniji prav sedaj pred 8. marcem razne tekoče in nujne probleme, ki jih tarejo. Za izboljšanje položaja in olajšanje življenja zaposlenih žensk se zavzema zlasti Zveza ženskih društev. Tudi v Ljubljani so se na sestanku, ki ga je sklicala mestna zveza ženskih društev, tovarniške delavke iz vseh večjih ljubljanskih tovarn pogovorile o problemih, ki še vedno otežujejo njihovo življenje.

V raznih podjetjih, zlasti v trgovinah je delo urejeno še vedno tako, da morajo ženske opravljati razna dela, katerim po svoji fizični zmogljivosti niso kos. V oddelku za odpremljanje tobačnih izdelkov v Tobačni tovarni morajo ženske prenašati razne težke zaboje, v trgovinah razne vreče težke tudi do 100 kg. Na sestanku so delavke soglasno menile, da je skoraj v vsakem podjetju mogoče zaposliti ženske na primernejših delih. V letih, ki so za nami, smo na pr. že skoraj vse-

povsod dosegli, da ženske počasi več ne delajo, zlasti ne, če so šibkega zdravja, noseče itd. Prav tako bi z nekaj dobre volje in boljše organizacijo dela lahko odpravili tudi to težavo.

Razen tega so razpravljale, kako potrebno bi bilo poskrbeti za možnost prekvalifikacije delavk, ki so se že priučile svojemu poslu za polkvalificirane delavke.

V mnogih podjetjih so še nezadovoljivi higiensko tehnični pogoji in prav tako ni rednih zdravniških pregledov.

ZENSKO IN DELAVSKO SAMOUPRAVLJANJE

Odstotek žensk, ki se v posameznih tovarnah ne zanimajo za probleme podjetij, je zelo visok. Razumljivo je, da prav zaradi tega delavke še niso odločne posegle v delavsko samoupravljanje. O vzrokih smo že večkrat pisali. Ženska je z delom v gospodinjstvu in vzgojo otrok mnogo bolj obremenjena kot moški in dokler ne bo možnosti za razne olajšave pri gospodinjstvih delih, se to stanje bistveno ne bo spremenilo. To je problem, za katerega mora voditi računa vsa naša družba, politični, gospodarski in oblastveni organi. Tudi Zveza ženskih društev se je kot za svojo prvo nalogo zavzela, da z ustanavljanjem društev za napredek gospodinjstva nekako pomaga rešiti to težavo.

Poseben problem je, kako zaposliti ženske, ki bi rade delale, pa trenutno zanje ni delovnega mesta. V Ljubljani in okolici išče sedaj delo okrog 1700 žensk, od tega 700 delavk. Na sestanku so tovarišice predlagale, naj bi napravili točen pregled tistih delovnih mest, kjer so zaposleni moški, pa bi njihovo delo lahko prevzele ženske. Zaposliti nato te moške ne bo težavno, ker zanje dela ne primanjkuje.

Ko so govorile delavke iz ljubljanskih tovarn o vzgoji otrok, so omenile, da je otrokom, katerih oboje roditelja sta zaposlena, nujno potrebna pomoč pri učenju. Doselej šole in šolski sveti na te stvari niso dosti mislili, vendar pa bi se s sodelovanjem dalo marsikaj doseči.

M. N.



V ljubljanski tobačni tovarni

Ljubljansko železniško vozlišče čedalje bolj zamotan problem

Projekta, ki ju proučuje biro za ureditev železniškega vozlišča, predvidevata nove proge na področju mesta in predor pod Rožnikom

Vse bolj stopa v ospredje vprašanje, kako urediti ljubljansko železniško vozlišče. Ljubljana se vedno bolj razvija, in to zlasti kot gospodarsko in trgovsko središče. Vsako leto zidamo na področju mesta nove stanovanjske zgradbe, nova gospodarska podjetja, tovarne in obrate, skratka, mestno središče postaja vse bolj strnjeno in vsak dan je manj razpoložljivega prostora za nove zgradbe. Razen tega predvidevajo, da bodo letos pričeli zidati ljubljansko gospodarsko razstavnišče — in kar je v proučevanju železniškega vozlišča važno — ob Titovi cesti, torej preko železniškega prelaza, nadalje je v programu gradnja velikih skladišč, ki morajo stati kot znano nedaleč od železnici. In končno je predvidena v Ljubljani rekonstrukcija cestnega prometa. Te okolno-

sti neodložljivo terjajo, da korektno rešimo in v skladu z gospodarskimi potrebami na ustrezen način uredimo železniško vozlišče.

Ze nekaj časa deluje poseben biro za ureditev ljubljanskega železniškega vozlišča. Sestavljajo ga predstavniki Mestnega ljudskega odbora, urbanisti, železniški strokovnjaki ljubljanske železniške direkcije in gospodarstveniki. Doselej so se bavili v glavnem bolj s študijskim proučevanjem. Železniški strokovnjaki, člani biroja, so izdelali doslej nekoliko raznih variant novih tras, ki pa se zdi, še niso prinesle prave in zadovoljive rešitve. Oba projekta, o katerih so člani biroja razpravljali na svoji zadnji seji, predvidevata namreč nove proge na področju mesta, in sicer na tržaški progji pod Rožnikom in v drugi varianti tudi za gorenjsko

progo krajši predor — prav tako pod Rožnikom, medtem ko bi kamniška progja bila s tem kot tudi gorenjska, daljša za nekoliko kilometrov. S tem pa problema ne bi rešili, kajti najbolj trpi mestni promet zaradi železniških ramp na Titovi in Celovski trasi.

JUŽNA OBVOZNA TRASA

Pač pa je večina članov biroja odobravala južno obvozno traso, ki bi potekala iz Zaloga skozi predor pod Golovcem ter ob južnem robu mesta prešla zopet pri vrški tovarni postaji na sedanjo tržaško progjo. S tem bi se tovarni promet na progji Zidani most — Trst oziroma Reka izognil mestnemu središču s tem pa bi izostale številne nevarne in neudobne ovire. Seveda pa bi bilo treba ta načrt še podrobno pregledati. Razen omenjenega predora pod Golovcem v dolžini okrog 1300 metrov bi bilo treba zgraditi tudi most čez Ljubljanico ter upoštevati tudi traso nove avtoceste Ljubljana—Zagreb.

Ce bi se odločili za obvozno in najbolj obremenjeno progjo Maribor ozir. Zagreb—Zidani most—Postojna, ki naj bi potekala ob južnem robu, potem se bilo treba najti v glavnem še rešitve za gorenjsko in kamniško progjo, oziroma za smer Avstrija—Jesenice—Zidani most na eni ter Jesenice—Ljubljana—Postojna na drugi strani. Tu pa je problem nekoliko bolj zamotan in je tudi v zvezi z graditvijo samega kolodvora z vsemi potrebnimi signalnimi in drugimi napravami. Tudi ta načrt biro že proučuje — takšnega glede tipa kolodvora — takšnega z modernimi izboljšavami, kot je sedanji, ali pa čelnega.

NOVE VARIANTE

Obstojajo še druge variante, ki niso bile izrečene oficijelno, ki sestankih omenjenega biroja, ki pa so vredne proučevanja. Gre pa za odpravo obstoječih železniških prehodov v središču mesta na Titovi, Parmovi in Celovski cesti, oz. v središču mesta železniško progjo proti Trstu, Gorenjski in Kamniški odstranimo, mesto tega pa bi izpeljali železniško progjo iz Jesenice in Kamniškega od mesta z ustreznimi cestnimi nadvozi, oziroma podvozi. Kolodvor bi v tem primeru pomaknili dvor bi v tem primeru pomaknili bolj proti vzhodu. Ta varianta bi seveda prav tako zahtevala traso nastanjala na predvideno traso ob južnem robu mesta, na katero bi bil splojan tudi promet Jesenice—Ljubljana—Postojna, če ne bi kazalo graditi za to progjo krajši železniški tir za Rožnikom.

C. S.

GOSPODARSKI KOMENTAR

Rezultati natečaja

Prve izkušnje prostega kreditiranja investicij

Ena najvažnejših določb v osnutku letošnjega družbenega plana je opustitev administrativnega sistema v reguliranju razširjene reprodukcije in prehod na sistem kreditiranja, sloneč na prosti konkurenci med investitorji. Bistvo novega sistema je v tem, da državni aparat in celo predstavniško telo neposredno ne odloča, kje in koliko bomo kaj investirali, marveč je to prepuščeno svobodni konkurenci: kredite dobiva tisti, ki na tečaju pri banki ponudi najugodnejše obresti. Takšen sistem bo po osnutku planov vplival, da bomo investicije usmerjali na najbolj rentabilna dela, tam, kjer bomo lahko najhitreje pričakovali sadove od investiranja.

Intervencije v investicijski graditvi se zrealizirajo v družbenem planu tudi v tem, da federacija iz svojega proračuna finansira pravilna dela in tudi nekatere večje objekte v nerazvitih republikah, pa tudi v tem, da so določeni posebni kontingenti kreditov za investicije v kmetijstvu, v živilski industriji in ladjedelništvu. Ta gospodarska področja je treba razvijati hitro, in zato imajo, čeprav dobe kredite samo na natečajih, svoje posebne kontingente, tako da se jim ni treba pogotovati za kredite skupaj z ostalimi gospodarskimi panogami, katerih konkurence ne bi mogla vzdržati.

Prvi natečaj je bil razpisan in te dni smo imeli priložnost slišati v odboru za gospodarstvo Zveznega sveta Ljudske skupščine o njegovem izidu. Pričakovali smo, da bo prehod na novi način kreditiranja investicij funkcional brezhibno in da bomo s tem prvim natečajem avtomatično dobili rezultate, ki bodo v celoti ustrezali osnovnim konceptom naše gospodarske politike. Odmiki in odkloni so bili nekako tudi nujni: predvsem zato, ker prehajamo iz administrativnega sistema na svobodno konkurenco, pa tudi zato, ker se spreminja sestava investicij, in sicer v škodo industrijskih objektov, ki so doslej zmeraj uživali nedotakljivo prednost.

Vse to pa ne more biti razlog, da nekateri gospodarski krogi in tudi nekateri člani odbora za gospodarstvo dvomijo o sistemu kreditiranja prek natečajev. Ko so v odboru za gospodarstvo kritizirali izide natečaja, so nekateri poslanci opozarjali predvsem na to, da so nekateri važni objekti izpadli iz natečaja, in sicer tisti, ki niso imeli vseh pogojev, n. pr. kombinat aluminija Kidričev, termoelektrarna Kakanj in še nekateri drugi. Nekateri so predlagali, naj bi posamezno proučili vsako zahtevo investitorjev, potem pa naj bi se lotili tako imenovanega striženja. Nekateri so celo predlagali, naj bi zmanjšali kredite za kmetijsko in živilsko industrijo ali proučili možnost večjega izkoriščanja amortizacijskih skladov za investicije ter tako dobili sredstva za te ali one objekte.

Morda so bili prvi izidi prvega natečaja Narodne banke res takšni, da so vzbudili dvome glede ene najvažnejših določb gospodarskega sistema, prostega trga investicijskih kreditov in glede ene najvažnejših določb družbenega plana, spremembe sestave investicij v dobro kmetijstvo in prometa. Če pa izide podrobneje proučimo, bomo videli, da so nekatera važnejša

industrijska podjetja izpadla iz natečaja kratko malo zato, ker niso Narodni banki predložila popolnih investicijskih elaboratov. Investitorji teh objektov, v katere so bile zmeraj uprte vse oči skupnosti, niso izprčali dovolj odgovornosti nasproti skupnosti. Za nas morajo biti sredstva, modrujejo, sredstva pa so razsipali za manj važne stvari, ker so računali s tem, da bodo za glavno stvar zmeraj našli dodatne kredite in da se jim torej ne bo treba na natečajih boriti za posojilo, kakor vsakemu drugemu investitorju itd. Prav ti investitorji, ki jih zdaj (ker so bili odklonjeni) jemljejo v dokaz, da sistem natečajev ni dober, dokazujejo nasprotno: njihov način dela ni dober, kar šele novi sistem povsem jasno odkriva.

Nekaterih pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri prvem natečaju, ne moremo prezreti. Pa tudi to niso pomanjkljivosti samega sistema, marveč posledice sedanjih težav v kreditni bilanci, iz katere je treba povečati sredstva za pospeševanje kmetijstva in prometa, tako da dejansko ostane manj sredstev za potrebe za dograditev že začeti industrijskih objektov, ki so še zmeraj velike. Razen tega zasluži pozornost tudi predlog nekaterih poslancev, naj bi izločili posebna sredstva za investicije elektrogospodarstva, ki lahko zaradi svojega primanjkljaja znatno zadržijo razvoj vsega gospodarstva, in ki ne morejo — kakor se je pokazalo — na kreditnem trgu vzdržati konkurence z ostalimi investitorji. Koristen je tudi predlog, naj bi kredite nedograjanim objektom dali predvsem po kriteriju, da imajo prednost tiste zmogljivosti, ki bodo prej začele proizvodnjo. Vse to pa so konkretni popravki, ki v bistvu ne pomenijo kršitve načela svobodnega trga prek natečaja.

Delno je razumljivo tudi to, da se tu pa tam kažejo težnje, da bi se znova lotili nekakšne distribucije kreditnih sredstev, ker se je pokazalo, da so zahteve investitorjev neprimerno večje od razpoložljivih sredstev. V posameznih primerih so potrebni tudi odkloni od sistema, zlasti če gre za vprašanje investicij, ki so očitno za gospodarstvo zelo važne in podobno. Toda povsod, kjer je to le možno, je treba obdržati načela tega sistema in jih izpopolnjevati. Celo dejstvo, da je povpraševanje po kreditih mnogo večje od ponudbe, ne more zanikati pozitivne strani prostega trga na natečajih. Investitorje bo to prislilo k večjemu varčevanju. Na drugi strani je ta sistem že upravljal obstoj natečajev v kmetijstvu in prometu, kjer imamo normalnejše razmere med ponudbo in povpraševanjem, s tem pa tudi naravnejše pogoje za funkcioniranje novega sistema kreditiranja prek natečajev.

Zato je tudi pravilno mnenje, ki ga je lahko povzel človek iz razprave v odboru za gospodarstvo, namreč naj bi predstavniški organi konkretno proučevali sadove delovanja zakona ponudbe in povpraševanja na trgu investicijskega kredita. Da pa bi pri obravnavanju posameznih negativnih strani ubrali predvsem in kjer je to le možno, pot nadaljnje razvoja novega sistema njegovih načel ter se čimbolj ogibali distribucijske prakse razdeljevanja kreditov na tem zadnjem področju administrativnega upravljanja gospodarstva. M. B.

Krajine in tihožitja v Umetniški zadrugi

Razstavljene so le tradicionalne slovenske krajine, figurlike pa skoraj ni

V Umetniški zadrugi so razstavljene krajine z morja in z naše zemlje. Grafika se čuti v Lamutovem 'Dubrovniku', pa se vendar kolikor in riaba srečno družita in dopolnjujeta. Zlasti morje je barvno zadeto. Na dveh močnih barvnih kontrastih svetlobno zelo lep in učinkovit je Trstenjakov 'Bol na Braču'. Majhen format se zelo poda kompoziciji. — Razgibano, bolj dramatično in doživelo je Pečaričev oltar 'Skofija nad Trstom'. Dobro je prikazan Kras in njegova burja. Prijeten je Gorjupov motiv z morja, ki bolj opisuje kot doživlja. Virtuozno pa je podana krajina z naše zemlje, zlasti odsevi v vodi in ozadje.

Dva motiva sta iz Ljubljane, od katerih je zlasti Lebanov privlačen po svoji luminoznosti. Njegova svetloba je našudirana zlasti na horizontu in se učinkovito razljuje po platinu. Zarki, pa malo preveč folklorno ubrani toni, so na Zupancevi Ljubljani. Jakobova mehka in nežna paleta pa je ustvarjena za večerna razpoloženja ob Savi.

Zelo plastično tihožitje Vončine-Serule, sicer skrbno izdelano, pa je kar preveč 'mrtva narava'. Zgolj podoba je pre malo doživeta. Pravo nasprotje je Seljakovo tihožitje, primirno zasnovano, pa je pre malo doživljeno in pretehtano v kompoziciji in tudi barvno pre malo vsklajeno. Podobno slane 'Gradilišče', ki pa je tehnično boljše. Venomer ponavljajoči se motivi slikarjev 'Sončnice' je upodobil Lorenčak. Kompozicijsko prezenten in z neko rutino, pa vendar tehnično pomankljiv, tako da ne prepušča, kot bi hotel. Nekam šolsko so komponirani monotoni toni cvetlice Trznikoczyjeve. Motivno poživljuje Stankov 'Sedečec' in Lamut z 'Otroško glavico'. Ploskovito bolj skicirano kot slikano. Po eno delo imata še Maleš in Godček. 'Delft' prvega je že znan z razstave v Moderni galeriji, novi so impresionistično ubrani Godčevi 'Colni na Ljubljani'.

Povsod olje in krajine. Figurlike pa skoraj ni (izjema je monumentalno slikarstvo). In zakaj je ni? Nam manjka motivov, doživeti, mar je premočna tradicija slovenske krajine — slovenski temperament? Pa vendar smo imeli velike figurliste (Vesel, Strnen, Tratnik).



Prizor iz »Beneškega trgovca« v Hrvaškem narodnem gledališču

Kulturno življenje v Mariboru Za umetnostno tvorno središče!

Prva povojna vseslovenska likovna razstava v Mariborski galeriji

V razstavnih prostorih Umetnostne galerije v Mariboru je že ves mesec odprta prva povojna vseslovenska umetnostna razstava. Med mariborsko publiko je vzbudila in še vedno vzbuja veliko pozornost. Sele sedaj, ko je galerija začela živeti in delovati, se vidi, kako je bila naglo se razvijajočemu Mariboru nujno potrebna. Jasno je, da je ustanova organizacijsko in materialno v povojjih, vendar je že doslej dosegla v umetnostno propagandnem in vzgojnem oziru zadovoljive uspehe. Povezala se je z vsemi potrebnimi ustanovami Jugoslavije, s tem prekinila provincialno

lanholična prijetnost barv (Jasmin, Kamnica), Pandurja izdaja krepka in topla poteza, Majerja pa široka pastozna, rahlo bahava gesta (Cirkus). Bratož dokazuje svojo muzikalnost v barvno izredno fino zajetem »Vlačilcu«, Trstenjak pa sicer prijeten manirizem s svojimi dalmatinskimi motivi.

Kiparstvo je zastopano večinoma z drobnostmi in portreti. Od mariborske skupine izstopa Kolbič, katerega odkljuje stilizirana neosebnost, združena s pristranostjo (Cicibani). Vojskova dela so dobra, a ne kažejo napredka, Hribarjeva pa dokazuje solidnost njihovega izdelovalca. Jože Curk



Stane Keržič: Otroška glavica

osamelost in zaostankarstvo Maribora ter se tesneje povežala z našimi kulturnimi centri. Zadalja si je svoje prav specifične naloge, katere bo poizkušala rešiti, namreč opraviti čim močnejše umetnostno propagandno delo med domačim prebivalstvom, polagoma privzgojiti smisel in razumevanje za likovno-umetnostno problematiko ter Maribor dvigniti v umetnostno tvorno središče.

Prva slovenska likovna razstava je tudi prvi korak k uredništvu teh plemenitih ciljev. Razstava nam podaja skrajšani presez celotnega sodobnega umetnostnega ustvarjanja. Na njej razstavlja 67 živečih umetnikov, od tega 53 slikarjev in grafikov ter 14 kiparjev. Razstavljenih je vsega 138 del, od tega 107 olj, temper, gvašev, grafik, risb in 31 kipov v bronu, mavcu, žgani glini in lesu.

Od mariborskih slikarjev so se to pot uveljavili Kavčič, Kores, Polak, Majer, Pandur in Bratož. Najbolj dognana dela med njimi je razstavil Kavčič. Dokazujejo nam veliko barvno kulturo in posluš za tonske vrednote (Balet, Zima, Potonke). Njegovo Primorje je poizkus, ki nam kaže na njegovo eksperimentatorsko dinamiko. Koresa odkljuje skrbna obdelava in barvna ubranost (Ulica, Most), Polaka pa me-

Prva med slovenskimi literarnimi revijami, ki so nekako redno prišle z novim letnikom, so bila tudi letos mariborska Nova obzorja. Revija ima novo zunanjo opremo, ki ni nezanimiva, v vsebinskem pogledu pa je revija verno nadaljevanje dosedanjega poti.

Zo v lanskem letniku je časopisna kritika kot najzanimivejše zabeležila v Novih obzorjih daljši prispevek Marje Boršnikove »Pogovori s pesnikom Gradnikom«, v prvi številki letošnjega letnika je ista avtorica prispevala »Nekaj pripomb v zvezi z našim literarnogodovinskim delom«.

Dokaj zanimiv, predvsem pa aktualen članek o nič kaj rožnati problematiki sodobne slovenske literarne zgodovine. Boršnikova, sama literarni zgodovinar, skuša pojasniti, a ne opravičiti sedanje mrtvilo na tem področju. V svojem prispevku je z nekaj stavki opredelila tudi svoje gledanje na literarno zgodovino, ki je vsaj v nekaterih svojih postavkah kaj pripravo za polemiko, kar je končno avtorjeva želja in nujnost sedanjih razmer, saj brez polemike in kritike tudi v literarni zgodovini ne bomo daleč prišli.

Splošno, za urbaniste in arhitekte tudi strokovno zanimiv je prispevek Marjana Mušiča »S poti po Italiji«, ki se bo zaključil v naslednji številki; v tej, prvi, prinaša vrsto zanimivosti o spomenikih in arhitekturi v luči urbanistične ureditve Benok.

Z beletrističnimi prispevki so v tej številki zastopani Branko Hofman z dvema pesmima, Miha Klinar s tremi, Marička Znidaršič z enim

zanimajo za srbohrvaški jezik. Od osvojitve do danes je diplomiralo iz srbohrvaškega jezika zgolj 24 študentov. Po številu študentov sodi skupina za srbohrvaški jezik na univerzi med najmlajše. Celo na nekaterih tujih univerzah se učijo približno enako število študentov srbohrvaščine (London, Göttingen).

Nasproti majhnemu zanimanju za učenje materinščine pa so zelo velike potrebe po jezikovnih strokovnjakih. Sole potrebujejo strokovnjake za jezike, potrebujejo pa jih tudi gledališča, filmi, radio, tisk itd. Skupina strokovnjakov oddelka za eksperimentalno fonetiko Inštituta za srbski jezik je preučevala materinščino v

ter Dušan Mevlja z dvema sonetoma, prvo objavljata Miha Remec (Sodobna pravilica) ter Marija Vojskovič (Stari Janez Žagar). Zanimiv je predvsem Miha Klinar, ki se — dokaj redek primer med sodobno slovensko poezijo — trudi z motivi iz tovarniškega življenja. Njegov sonet »Pod valje« sodi med uspele stvaritve v tem žanru. Remecov prispevek bo zaključen v prihodnji številki, Marija Vojskovič je v svoji zgodbi še dokaj neizražena in konvencionalna. Z dokaj obširnim izborom pesmi v prevodu Herberta Grūna in z Grūnovo kratko študijo o pesniku nas Nova obzorja seznanjajo z Radovanom Ivšičem, mladim hrvaškim pesnikom, s katerim smo se prvič srečali v deveti številki Besede.

Številka prinaša še poročila o gledališču in knjižnih novostih ter običajne kulturne zapiske.



Branko Sotra: Motiv iz Trebinja

Kulturne beležke

»Ilijada« in »Odiseja« v makedonščini

Te dni je skupljanska založba »Kultura« izdala izbor iz Homerjeve Ilijade in Odiseje, ki ju je preprenil profesor skupljanske univerze Mihail Petruševski.

Oboist Leon Goosens v Beogradu

Eden izmed najbolj znanih svetovnih umetnikov, znameniti angle-

ški oboist Leon Goosens, ki potuje po naši državi in je te dni koncertiral v Ljubljani in v Zagrebu, bo 3. marca gostoval v Beogradu. Goosensov nastop v Beogradu bo prvi solistični koncert na obol, ki ga bo izvedel tuj umetnik. Leon Goosens je znan kot prvi oboist na svetu in je hkrati eden največjih umetnikov, ki so po vojni gostovali v Jugoslaviji. V Beogradu bo izvajal dela Bacha, Rameauja, Fielda, Vincenta, Scarlatija Bouvena in drugih.

zanimajo za srbohrvaški jezik. Od osvojitve do danes je diplomiralo iz srbohrvaškega jezika zgolj 24 študentov. Po številu študentov sodi skupina za srbohrvaški jezik na univerzi med najmlajše. Celo na nekaterih tujih univerzah se učijo približno enako število študentov srbohrvaščine (London, Göttingen).

Nasproti majhnemu zanimanju za učenje materinščine pa so zelo velike potrebe po jezikovnih strokovnjakih. Sole potrebujejo strokovnjake za jezike, potrebujejo pa jih tudi gledališča, filmi, radio, tisk itd. Skupina strokovnjakov oddelka za eksperimentalno fonetiko Inštituta za srbski jezik je preučevala materinščino v

»Beraška opera« v filmu

Nova realizacija tega dela v režiji Petra Brooka je filmu dala akcent resničnosti, hkrati pa prepričljivo podala atmosfero 18. stoletja

Danes smo izbrali iz filmske zbirke klasične dve pomembni filmski stvaritvi: Pabstovo in Brookovo »Beraška opera«, ki nam vsaka na svoj način prikazuje svet podzemlja, v katerem so glavni junaki tolovaji, klatenci, peccatnice in njihovo pestro življenje.

Oba filma sta izdelana po tudi nam znanih predelavah stare angleške »Beraške opere«.

Kljub temu, da je Pabstova filmska verzija te opere zapisana v klasični filmske umetnosti kot trajno umetniško delo, je pri njej negativno to, da nosi vsekoli pečat prevelike romantike in neorealnosti. Zato ni čudno, da je dosegla nova realizacija tega dela, ki sta jo posnela Laurence Olivier in producent Herbert Wilcox v režiji Petra Brooka in v obdelavi enega najbolj znanih ljudi angleškega gledališča Christophera Fraya, ki je filmu dal akcent resničnosti in prepričljivo podal atmosfero 18. stol., velik uspeh. Največja odlika njegove obdelave pa je, da Macheatha ni podal ko nekakega mističnega osvajačca ženskih src, ampak kot človeka, ki uživa in ljubi žene kot človek. Glasbeno pa se naslanja film na Britnovo verzijo »Beraška opera«, ki nam je znana iz lanskeletne uprizoritve v ljubljanski operi.

O igralških sposobnostih in kva-



Laurence Olivier in Peter Brook med snemanjem filma »Beraška opera«



Franc Masereel (Belgija): Zongler

NASI ŠTUDENTI SE PREMALO ZANIMAJO ZA MATERINŠČINO

Celo na nekaterih tujih univerzah se uči srbohrvaščine približno enako število študentov kot na beograjski

Z nedavne razprave o spremembi učnega načrta in programa v skupini za jugoslovansko književnost na filozofski fakulteti v Beogradu, smo lahko povzeli, da se študentje zelo malo

radiu in med drugim ugotovila, da spikerji beograjskega radia v 70 % primerov krajšajo nepoudarjene zloge v besedah in oblikah našega književnega jezika; odstotek slabo poudarjenih besed znaša približno 20 %, več kot polovico besed pa izgovarjajo s popačenim poudarkom. Inštitut bi moral imeti na razpolago še najmanj 30 strokovnjakov za proučevanje in pomoč, da bi književni jezik pravilno izgovarjali in pisali v časnikih, časopisnih agencijah, filmu, radiu, gledališču.

Vojvodina potrebuje 129 novih profesorjev za srbohrvaški jezik in književnost. V dvanajstih mestih ožje Srbije, večjih kulturnih središčih, potrebujejo 14 novih profesorjev za srbohrvaški jezik.

Na vseh sestankih in konferencah, na katerih načenjajo to vprašanje, univerzitetni predavatelji vselej poudarjajo, da velika večina srednješolske prihaja na univerze precej nepismena, s slabim znanjem srbohrvaščine in ne le z zelo omejenim zanimanjem, marveč tudi z sverzijo do učenja srbohrvaščine.

Neodvomno je, da je eden izmed vzrokov tudi značaj samega predmeta, saj je jezikovno gradivo težavnejše od gradiva mnogih drugih predmetov. Ne moremo pa tudi reči, da vselej obstaja potrebno razumevanje pri Svetu za prosveto in profesojskih zborih in gimnazijah. Čeprav nimajo strokovnjakov za jezik in književnost, jih pogostokrat ne iščejo, saj so že na teh mestih predavatelji, ki to ni njihova stroka, ali pa učitelji.

Kaj pripravlja »Zora film« v letu 1954

Zagreb, februarja. »Zora film« pripravlja letos bogat repertoar vzgojnih filmov na ozkem traku. Na prvem mestu so šolski filmi. Po načrtu bodo posneli okoli 30 trakov, namenjenih gimnazijam in sestetikam. Med drugim bodo to zemljepisni filmi o Gorskem Kotaru, Sumadiji in Hrvaškem Zagorju, v sodelovanju z Jadranskim inštitutom Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti pa tudi filma »Ribe Jadranskega morja« in »Mehkuži Jadranskega morja«. V novem programu za šestletke so zanimivi filmi »Od mladine do kombajna«, dalje film o sodobnih vinogradniških plantazah in kleteh »Od grozdja do vina«, filma »Življenje v lukii« in »Ladjedelnica« ter dva filma o proizvodnji stekla in železa. V nekaj dneh bodo začeli snemati »Izvirne toplotne, pred zaključkom pa je film letošnje proizvodnje »Zračni tlaki«. Od pedagoških filmov bodo snemali še film o naravi in »Vodni potok«. Trije risani učni filmi s področja astronomije bodo prikazovali sončni in lunini mrk, dan in noč ter planetarij.

Eden izmed predvidenih desetih prosvetnih filmov dva že pripravljajo.

NEKAJ NOVOSTI NARODNE IN UNIVERZITETNE KNJIŽNICE

- Armstrong H. F.: Tito et Gollath. Paris (1952). (119 761).
Bilankin G.: Tito. London (1949). (119 618).
Boswell P. Jr.: Modern American Painting. New York (II 117 135).
La Déclaration universelle des droits de l'homme. Paris. (1952). (106 793-8).
Edizioni Savonarolane della Biblioteca Comunale Ariostea. Ferrara. 1952. (114 702).
La femme et l'éducation. Paris (1953). (112 154-5).
Frankel E.: Die baltischen Sprachen. Heidelberg (1950). (55 704-32).
Halkin L.: La supplantation d'action de grâces chez les Romains. Paris. (1953). (II 43 388-128).
Henri d'Andell: Le Laf d'Aristote de... publié d'après tous les manuscrits par M. Delbouille. Paris. (1951). (II 43 388-123).
L'Hygiène mentale à l'école maternelle. Paris (1953). (112 134-3).
Larkin O. W.: Art and Life in America. New York. (Cop. 1949). (II 116 580).
Lenczowski G.: The Middle East in World Affairs. Ithaca. New York. (1953). (115 010).
Lévi-Strauss C.: Race et histoire. Paris. (1952). (112 359).
Lundling E.: Wege zur Kunstinterpretation. Aarhus & København. (1953). (II 99 054-25/3).
Pommery L.: Aperçu d'histoire économique contemporaine 1890-1939. T. I. Paris. (1952). (119 614-1).
Rapport aux Nations Unies 1952-1953. Paris. (1953). (114 215).
Remacle L.: Syntaxe du parler wallon de La Glèze. T. I. Noms et articles. Adjectifs et pronoms. Paris. (1952). (II 43 388-125).
Smith H. K.: The State of Europe. (3. print.) New York (1951). (112 790).
Stenion J.: Etude sur le Chartier et le Domaine de l'Abbaye de Saint-Jacques de Liège. (1915-1209). Paris. (1951). (II 43 388-124).
Symposium sobre Algunos problemas matemáticos que se están estudiando en Latino América Punta del Este. 19-21 diciembre 1951. Montevideo. (1952). (115 000).
Thumb A.: Handbuch des Sanskrit. 2. Aufl. T. 3. Texte und Glossar. Heidelberg. (1953). (55 704-1).

XVIII. KOLO ZVEZNE LIGE

Gostujoči pustili točke domačim

Hajduk, Partizan, Dinamo kandidati za prvo mesto — Občuten poraz Sarajeva — Niži v desetem dvoboju v Splitu Crvena zvezda ni imela sreče — Lokomotiva je začela finiš — Vremena Kranjcem niso se zjasnila — Dragocena zmaga Partizana — Proleter in Dinamo odigrala sr 10 prijateljsko tekmo

Derby outsiderjev

RABOTNIČKI : ODRED 3:2 (1:0)

Strelici: Radevski v 31., Dimitrovski I. v 59. in Dimitrovski II. v 86. min. za Rabotnički, Belcer v 52. in Toplak v 61. min. za Odred.

Rabotnički: Gičevski, Stoj-

kovski, Bačvarov, Nikolič, Jan-kovski, Petrovski, Dimitrovski II, Stojanovski, Vučinovski, Radevski, Dimitrovski I.

Odred: Bencic, Zivotič, Pi-skar, Zumber, Lesjak, Bergine, Belcer, Toplak, Brezar, Zizek, Hacler.

Današnja tekmo v Skoplju so imenovali derby outsiderjev. Danes je Rabotnički v res dramatični borbi v zadnjem hipu zmagati. Odred je igral zelo dobro, zlasti v drugem polčasu. Do

ko je Vučinovski zgrešil žogo tik pred golom, so domačini bolje zaigrali.

Drugi polčas že v začetku ni razveselil navijačev Rabotničkoga. Belcer je v 52. min. izenačil iz solo akcije, v 61. min. pa je Toplak s prekrasnim udarcem prek presenečenega Vučinovskega dosegel drugi gol za svoje moštvo, nekaj minut kasneje, po nekaj razburljivih akcijah, pa je Rabotnički streljal faul nekaj metrov daleč od kazenskega prostora. Bačvarov je streljal mehko, spretni Dimitrovski je bil žogo dobil in jo med nogami več igralcev poslal v mrežo. Izenačenje ni vplivalo na nadaljnji tempo igre. Ljubljanci so ponovno prevzeli pobudo v svoje roke in igrali veliko bolje kot poprej. Obramba Rabotničkoga je imela polne roke. Za ne-nadno akcijo pa so si Skopljanci zagotovili zmago in dve točki. To se je pripetilo štiri minute pred koncem tekme. I. Z.



Belcer je dosegel prvi

86. min. je bil rezultat neodločen — 2:2. Gostje so celo vodili 2:1, toda borbeni skopljski železničarji so s skrajnimi napori zmagali in sicer z golom, ki ga je izgnede dosegel Dimitrovski II.

Ze začetek tekme je napovedal ostro borbo za točke. Prvo akcijo so izvedli gostje. V 5. minuti se je Zizek znašel sam pred Gičevskim, toda streljal je slabo. Vse moštvo Rabotničkoga je prvih deset minut igralo raztrgano in živčno. Ljubljanci so bili v tem polčasu bolj mirni in imeli pobudo v svojih rokah. Vendar niso ničesar dosegli. Po zapravljeni priliki v 12. minuti,

Strelici: Milutinović v 40. in 60., Jovanović v 79. in Zebec v 89. minuti za Partizana ter Petaković v 52. in 72. minuti za Radničkoga.

Partizan: Stojanović, Belin, Lazarevič, Čajkovski, Jovanović, Pajević, Mihajlovič, Milutinović, Zebec, Bobek, Hecceg.

Radnički: Petrovič, Čokič, Kačun-kovič, Ljubenović, Pavlovič, Djordjevič, Petaković, Ognjanović I, Jezerič, Pilander, Ognjanović II.

Milutinoviča, Zebea in ostale iz napadalne petorice rdečo-modrih so gledalci dejansko opazili šele v 23. min. igre. Vse dotlej je bil Radnički na igrišču popoln gospodar. Sprito neznajdljivosti njegovih igralcev je Stojanoviča mreža ostala nedotaknjena. Takšen začetek igre je obetjal presenečenje, ki je dejansko viselo v zraku tja do 79. minute, ko je Partizan dosegel tretji gol.

Po 23. minuti je Partizan prevzel pobudo in do konca polčasa odlegel Petrovičeva vrata. V 40. minuti je Milutinović izrazil točen predložek Bobeka in žogo z nekaj metrov neubranljivo poslal v levi kot.

Toda ta gol ni zlomil samozavesti Radničkoga. Ze v 52. minuti je Petaković izkristil trenutno nemopreznost nasprotnikove obrambe v 60. minuti je Milutinović spet izkristil Bobekov predložek in Partizan je prišel v vodstvo 2:1. Petaković je 78. minuti izenačil.

Proti koncu igre pa je Partizan dosegel še dva gola in si tako zagotovil zmago.

Čeprav včeraj ni razočaral svojih navijačev, Partizan ni igral tako, kot je bilo pričakovati. Obramba je bila precej šibka in negotova, napad pa je igral lagodno. Pri Partizanu so bili najboljši Milutinović, Bobek in Jovanović, pri Radničkem pa Ognjanović I. ter Petaković.

Sodnik Nikolič je napravil precej napak.

V ZAGREBU

Lokomotiva močno puha

LOKOMOTIVA : VOJVODINA 3:1 (1:0)

Strelici: Gereš v 1. in 51. ter Firm v 49. min. za Lokomotivo in Rajkov v 59. min. za Vojvodino. Lokomotiva: Stinič, Etlinger,

Včeraj

Naposled kolo brez večjih presenečenj, vsaj kar se tiče zmagovalca. Edino presenečenje sta strahoviti poraz Sarajeva in prečljiva zmaga Lokomotive.

V XVIII. kolu je bila najzanimivejša tekma med Hajdukom in Crvenimi. Zmagali so Splitčani. Crveni zvezdi tudi v desetih tekmah v Splitu ni uspelo, da bi prebrgala tradicijo porazov v Splitu. S tem porazom so se upi Crvene zvezde na priboritev prvega mesta zmanjšali. Splitčani pa so po dveh neuspelih vnovič eden izmed najresnejših kandidatov za naslov prvaka. Ostali so na čelu lestvice.

Vojvodina je odpadla kot kandidat za prvo mesto po porazu v Zagrebu. Čeže, da je Lokomotiva zopet moštvo s izvrstnim finišem, kakor na zadnjem prvenstvu. Eoograjski »plovci« so izboljšali svoj položaj. Tekma zadnjih na lestvici se je končala z zmago Rabotničkoga. S tem je Rabotnički nekoliko popravil svoj položaj, vendar je še vedno »nevarni cov«.

Partizan si je po hudem boju priboril dragoceni točki in skupno z Dinamom in Hajdukom ostal med vodilno trojico kandidatov za prvo mesto. Za njimi je z nekoliko manjšimi upi še Crvena zvezda.

Največje presenečenje tega kola je katastrofa Sarajeva v gostih. Spartak je spet po krili, da je na svojem igrišču zelo nevaren nasprotnik. Tudi njegov napad je dokazal. Tekma doseči več golov. Tekma med Dinamom in Proleterjem ni bila zaradi slabega terena prvenstvena, marveč zgolj prijateljska.

XVIII. kolo je potekalo v znamenitu zmag domačih moštvo. Gostujoča moštva so pustila vse točke domačinom.

V BEOGRADU

VENDAR BREZ PRESENEČENJA

RADNIČKI : PARTIZAN 2:4

Strelici: Milutinović v 40. in 60., Jovanović v 79. in Zebec v 89. minuti za Partizana ter Petaković v 52. in 72. minuti za Radničkoga.

Partizan: Stojanović, Belin, Lazarevič, Čajkovski, Jovanović, Pajević, Mihajlovič, Milutinović, Zebec, Bobek, Hecceg.

Radnički: Petrovič, Čokič, Kačun-kovič, Ljubenović, Pavlovič, Djordjevič, Petaković, Ognjanović I, Jezerič, Pilander, Ognjanović II.

Milutinoviča, Zebea in ostale iz napadalne petorice rdečo-modrih so gledalci dejansko opazili šele v 23. min. igre. Vse dotlej je bil Radnički na igrišču popoln gospodar. Sprito neznajdljivosti njegovih igralcev je Stojanoviča mreža ostala nedotaknjena. Takšen začetek igre je obetjal presenečenje, ki je dejansko viselo v zraku tja do 79. minute, ko je Partizan dosegel tretji gol.

Po 23. minuti je Partizan prevzel pobudo in do konca polčasa odlegel Petrovičeva vrata. V 40. minuti je Milutinović izrazil točen predložek Bobeka in žogo z nekaj metrov neubranljivo poslal v levi kot.

Toda ta gol ni zlomil samozavesti Radničkoga. Ze v 52. minuti je Petaković izkristil trenutno nemopreznost nasprotnikove obrambe v 60. minuti je Milutinović spet izkristil Bobekov predložek in Partizan je prišel v vodstvo 2:1. Petaković je 78. minuti izenačil.

Proti koncu igre pa je Partizan dosegel še dva gola in si tako zagotovil zmago.

Čeprav včeraj ni razočaral svojih navijačev, Partizan ni igral tako, kot je bilo pričakovati. Obramba je bila precej šibka in negotova, napad pa je igral lagodno. Pri Partizanu so bili najboljši Milutinović, Bobek in Jovanović, pri Radničkem pa Ognjanović I. ter Petaković.

Sodnik Nikolič je napravil precej napak.

LESTVICA I. LIGE

Hajduk	18	13	2	3	33:18
Partizan	17	13	1	3	55:22
Dinamo	17	11	3	3	39:14
Crvena zv.	17	11	3	3	31:15
Vojvodina	17	10	3	4	46:27
Spartak	17	8	3	6	34:27
BSK	17	5	4	8	28:29
Vardar	18	3	8	7	23:14
Sarajevo	18	6	2	10	19:37
Proleter	17	3	7	7	23:27
Lokomotiva	17	4	9	9	23:27
Radnički	18	4	3	11	18:31
Rabotnički	18	4	3	11	18:31
Odred	18	2	4	12	26:50

VESTI IN DOGODKI

VELIKO MEDNARODNO TEKMOVANJE

Bruselj, 28. febr. Sinoči se je začelo veliko mednarodno plavalno tekmovalstvo, na katerem sodelujejo plavalci nizozemske, švedske, belgijske, španske, francoske, nemške, norveške in vel. britanske.

Rezultati predtekmovalja: 100 m — metuljček: I. skupina: Pelis (Belgija) 1:09, Lucien 1:11, I. II. skupina: Klein (Nemčija) 1:08,0, Krog (Norveška) 1:10,3, 100 m prostor I. skupina: Padou (Francija) 1:09,3, II. skupina: Vreng (Nizozemska) 59,3, 100 m hrbtno: I. skupina: Bozon (Francija) 1:05,8, II. skupina: Veno (Nizozemska) 1:08,6, 200 m prsno: I. skupina: Brok (Švedska) 2:46,5, II. skupina: Kruschinsky (Nemčija) 2:42,9, Stafeta 4 x 100 m mešanico: I. skupina: Nizozemska 4:38,8, Švedska 4:41,4; II. skupina: Francija 4:26,7, Nemčija 4:39,5.

Novi svetovni plavalni rekordi

Columbus, 23. febr. Na plavalnem tekmovalju v Columbusu so bili dosegeni trije novi plavalni svetovni rekordi: Ford Conno (ZDA) je preplaval 220 yd prostro v času 2:04,7, 200 m prostro v času 2:03,9, Joži Ojakawa (ZDA) je v stafeti 3 x 100 y mešanico preplaval 100 y hrbtno v času 55,7 sek. Prejšnji svetovni rekordi za te discipline: 220 y: Marshal (Avstralija) 2:05,5, 200 m: Marshal 2:04,6, 100 y hrtno: Ojakawa 56,1.

Železničar : Ključnik 3:0

Maribor, 28. febr. Na slabem igrišču je dosegel danes mariborski Že-

lezničar v igri s celjskim Ključnikom zaslužen zmago 3:0 (2:0). Ključnikar je nastopil z zelo pomlajenim moštvom, pri Železničarju pa sta nastopila nova igralca Brajdič iz zagrebškega Dinama in Koprivnjak od Metalca.

SAHOVSKO PRVENSTVO GORENJSKE

Neporažen le še Bavdek Radovalca, 28. febr. — 12. kolo: Korosec : Cuderman 1:0, Galof : Fajon 1:0, Strumbel : Sicerli 0:1, Zorman : Roblek remi, Jan : Stefe 1:0, Pogacnik : Misjak prek.

Prekinjene partije: Pogacnik : Strumbel remi, Jan : Pogacnik remi, Pogacnik : Misjak 1:0, Sicerli : Cuderman 0:1.

Doslej je neporažen le še Bavdek, Stanje po 12. kolu: Cuderman, Sicerli 8, Misjak, Pogacnik, Bavdek 7, Strumbel 6,5, Fajon 6, Korosec 5,5, Roblek 5, Zorman 4, Galof, Jan 3,5, Stefe 1.

Simultanka velemojstra Pirea v Novi Gorici

Nova Gorica, 28. febr. V okviru svojega gostovanja na Primorskem je državnih šahovskih prvak velemojster Vasja Pirc odigral v soboto popoldne simultanko proti 35 nasprotnikom iz Nove Gorice, Semoetra Pristave in Solkana. Med igralci je bilo tudi 10 dijakov tukašnje gimnazije. Po štiriurni borbi je velemojster Pirc dobil 31 partij, 2 je remiziral in 2 izgubil.

V Gučljah tekmovalje članov Partizana

Ljubljana, 28. febr. Kljub slabim snežnim razmeram so bile danes dovolj poldnevne v Gučljah pri Sentvidu eno-odnosna tekmovalja članov Partizana Ljubljana mesto in okolice. Doseženi so bili naslednji rezultati: V teku na 5 km je bil najboljši mladinec Ivan Majdič 23:32, med člani pa je zmagal Simon Hribar 21:45.

V teku na 2,5 km je bil najboljši tekmovalca samo Tončka Jančar, ki je pretekla progo v času 21:21. V sodelovanju je zmagal Jule Jevenc.

Člani TVD Partizan so se pomerili tudi na 35 m skakalnici. Zmagal je Anđeo Oman, ki je skočil 22 in 24 m. Prvi skakalec je bil 199 točk. Med mladinci pa je zmagal Jože Rotar 105,8 (24, 29).

SLOVENSKI KEGLJSKI DERBY Tesna zmaga Ljubljane

Ljubljana, 28. febr. Na kegljskem igrišču sta se danes pomerili kegljski moštva Kranja in ZKKC Ljubljane. Po razburljivih in dramatičnih borbah so tesno zmagali Ljubljanci. Rezultat je bil: Ljubljana 487, Kranj 483. Tehnični rezultati — Kranj: Martelanc 800, Ambrožič M. 782, Bač 839, Debeljak 788, Stran 870, Ambrožič 814, Ljubljana: Čadež 793, Avsec 758, Dominko 793, Čadež 806, Miakar 823, Likovnik 858.



Zimsko tihožitje pod februarjskim soncem

BUKOVNIŠKI SMUK

Brez štefeta in ostalih

Med posamezniki zmagal Avstrijec, ekipno pa Enotnost

Podkoren, 28. febr. — Po gnilem in slabem vremenu je bilo danes tekmovalje na Bukovniku. Tekmovali so v tradicionalnem bukovniškem smuku. Zaradi slabih vremenskih prilik je bila proga skrajšana. Za člana je bila dolga 2200 m, za članice pa 1800 m. Tekmovalje je organiziral klub Enotnost iz Ljubljane.

Za tekmovalje se je prijavilo 49 tekmovalcev Startalo jih je 45, med njimi 32 članov in 13 članic. Razen naših tekmovalcev so tekmovali tudi Avstrijci. Nastopili so z zelo močno ekipo.

Tehnični rezultati: član: 1. Stiegler (Avstrija) 1:46,0, 2. Klahr (A) 1:50,4, 3. Ilija (Enotnost Lj.) 1:50,6, 4. Slavko Lukano (Ljubelj, Tržič) 1:51,8, 5. Magušar (Enotnost) 1:52,6. Članice: 1. Zupančič (Edurnik, Kranj) 1:47,9, 2. Erman (Enotnost) 2:17,4, 3. Lupsa (Enotnost) 2:25,0.

Ekipa: Enotnost I. 5:56,4, 2. Lundenburz (Avstrija) 5:48,6, 3. Enotnost II. 5:50,8. Organizacija tekmovalja je bila dobra.



Zupančičeva je spet zmagala

ŠTEFE ZMAGAL NA SLJEMENU

Zagreb, 28. febr. Na Sljemenu pri Zagrebu je bilo danes tradicionalno tekmovalje v veleslalomu za Herucov memorial. Sodelovali so najboljši smučarji iz Hrvaške in Slovenije in reprezentanca iz Graza, ki je tekmovala z zagrebško reprezentanco na 1200 m dolgi progi z višinsko razliko 320 m in 40 vrati. Zmagal je Slovenec Stefe (Ljubelj — Tržič) pred Avstrijcem Kogelvitzem (Graz) v času 1:14,0. Na isti progi je med mladinci zmagal Slovenec Stritih (Ljubelj — Tržič) v času 1:35,4 pred Krivcem (Cele).

V moštveni razvrstitvi si je že v tretji priboril prvo mesto Ljubelj v postavi Stefe — Lukanc — Perko

Smučarski tečaj na Lokvah

Okrajna telovadna zveza Partizan Nova Gorica je organizirala 8-dnevni smučarski tečaj na Lokvah. Tečaj je vodil Karlo Vontina. Udeležilo se ga je 26 mladincev. Namen tečaja je bil, da vzgoji vrsto smučarskih vodnikov.

Tečajniki so bili razdeljeni v štiri skupine. Pouk je bil praktičen in teoretičen. Teorijo so v glavnem obravnavali v večernih urah, medtem ko so bili čez dan na smučeh.

Tečaj je dobro uspel. To dokazujejo tudi rezultati tekmovalja, ki so ga organizirali zadnji dan. V prvi skupini je bil v veleslalomu najboljši Anton Prijan, v slalomu pa Zdravko Ergauer. V drugi skupini je bil najhitrejši v slalomu in veleslalomu Andrej Hojak. Prvak tretje skupine je bil Danilo Glešič. Pri teoretičnih izpitih je bil najbolje ocenjen Anton Srebrnič.

V BEOGRADU

Trije goli Prlinčevića

BSK : VARDAR 3:1 (2:0)

Strelici: Prlinčević v 8., 45. in 53. min., Vučidolov v 85. min. BSK: Radenković, Jurićko, Davidović, Vidič, Tasič, Panič, Antič, Marković, Kaloperović, Prlinčević. Vardar: Vidič, Lazarevič, Novakov, Dacevski, Petrovski, Kokinovski, Bilcevič, Veljkovski, Vučidolov, Balčević, Georgijevski.

Skopljanci so začeli odlično, s pometom in silovito. Toda že nekaj minut je BSK prevzel pobudo in ves prvi polčas igral zelo dobro. Bil je močnejši in zrelejši moštvo od nasprotnika.

Domačini so dosegli prvi gol v 8. minuti. Prlinčević je po hitrem napadu z desne strani z nekaj metrov poslal žogo v mrežo.

V zadnji minuti prvega polčasa je Vardar prejel drugi gol, in sicer iz enajstmetrovke. Prlinčević je z gotovim strelom v desni gornji kot dosegel gol.

V drugem polčasu je bil položaj drugačen. Vardar je bil boljše, bil je v premoči. Zelo pogosto je napadal nasprotnikova vrata. Njegovi napadci so imeli več izrednih priložnosti, da znijo rezultat. Toda moštvo so pošiljali iz oddaljenosti dvo- do tri metre žogo mimo prečke. In prav v trenutku, ko so pričakovali, da bodo gostje izboljšali re-

v času 3:45,0. Tržiško moštvo si je s to tretjo zmago dobilo v stalno last pokal Herucovega memoriala. Drugo mesto si je priborilo moštvo Branika iz Maribora (Soberl — Sevčnikar I. — Sevčnikar II.) s časom 3:58,4.

SINDIKALNO PRVENSTVO

Mariborčani tekmovali v alpskih disciplinah

Maribor, 28. febr. V organizaciji Elektrokrovine je bilo danes sindikalno mariborsko prvenstvo v smučanju na smučiščih ob pohorski žici. Na prvenstvu je sodelovalo 98 tekmovalcev. V smuku na 1800 m dolgi progi z višinsko razliko 350 m je zmagal Štok 3:09 pred Kandusom (oba Modja) 3:03 in Soberjem (MTT) 3:06,6.

V slalomu na 650 m dolgi progi z višinsko razliko 180 m in 37 vratih je zmagal Pezdikec (železničarske delavnice). Drugi je bil Celan (IKI), tretji pa Sober (MTT). V alpski kombinaciji je bil vrstni red tale: I. Štok 8:14, 2. Celan 8:17, 3. Sober 8:38.

Pri ženskah v alpski kombinaciji je zmagala Horvat (IKI) pred Rebolevo (Modja) in Pogorelevo (IKI). V ekipnem tekmovalju je zasedla prvo mesto Elektrokrovina. Kljub slabim snežnim razmeram je

BOKS

Železničar:Tekstilac 12:4

Maribor, 28. febr. V današnjem prijateljskem dvoboju so boksarji mariborskega Železničarja zaslužen premagali neizkušeno ekipo Tekstilca iz Varaždina z 12:4. Nekateri borbe, predvsem v polvelter kategoriji Lajović (Z) : Plavec (T) so bile zelo zanimive.

V tekmovalju mestnih reprezentanc Zagreba in Celja je zmagala zagrebška reprezentanca (Modrič — Abošek — Weiner — Antonič) v času 5:22,4, celjsko moštvo (Uršič — Cetina — Nuljič — Krivec) pa je doseglo čas 5:42,7.

SINDIKALNO PRVENSTVO

Ericson prvi v slalomu

Stockholm, 28. febr. Izidli tekem na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu: Kanada : Švica 8:1 (3:0, 2:0, 3:1), Švedska : Norveška 10:1.

Štokholmski, 28. febr. V tekmovalju za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu je Švedska premagala Finsko z rezultatom 5:3.

Ericson prvi v slalomu

Stockholm, 28. febr. Izidli tekem na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu: Kanada : Švica 8:1 (3:0, 2:0, 3:1), Švedska : Norveška 10:1.

Štokholmski, 28. febr. V tekmovalju za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu je Švedska premagala Finsko z rezultatom 5:3.

Kanada : Švica 8:1

Stockholm, 28. febr. Izidli tekem na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu: Kanada : Švica 8:1 (3:0, 2:0, 3:1), Švedska : Norveška 10:1.

Štokholmski, 28. febr. V tekmovalju za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu je Švedska premagala Finsko z rezultatom 5:3.

Kanada : Švica 8:1

Stockholm, 28. febr. Izidli tekem na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu: Kanada : Švica 8:1 (3:0, 2:0, 3:1), Švedska : Norveška 10:1.

Štokholmski, 28. febr. V tekmovalju za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu je Švedska premagala Finsko z rezultatom 5:3.

Štokholmski, 28. febr. Izidli tekem na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu: Kanada : Švica 8:1 (3:0, 2:0, 3:1), Švedska : Norveška 10:1.

Štokholmski, 28. febr. V tekmovalju za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu je Švedska premagala Finsko z rezultatom 5:3.

Štokholmski, 28. febr. Izidli tekem na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu: Kanada : Švica 8:1 (3:0, 2:0, 3:1), Švedska : Norveška 10:1.

Štokholmski, 28. febr. V tekmovalju za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu je Švedska premagala Finsko z rezultatom 5:3.

Štokholmski, 28. febr. Izidli tekem na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu: Kanada : Švica 8:1 (3:0, 2:0, 3:1), Švedska : Norveška 10:1.

Štokholmski, 28. febr. V tekmovalju za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu je Švedska premagala Finsko z rezultatom 5:3.

Štokholmski, 28. febr. Izidli tekem na svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu: Kanada : Švica 8:1 (3:0, 2:0, 3:1), Švedska : Norveška 10:1.

Štokholmski, 28. febr. V tekmovalju za svetovno prvenstvo v hoke

DNEVNE NOVICE

Priljubljenec oz. starše prijavljenih otrok za plesni in risarski tečaj obveščamo, da se lahko seznanijo z razporedom prijavitelcev v razpisnem časopisu v Pionirski knjižnici, Trg revolucije 7 ali pa pri Centralni ljudski univerzi, Cankarjeva 5-III.

Starše, ki so prijavi svoje otroke v risarski in plesni tečaj, obveščamo, da je razpisni tečaj v tečajni in razpisni reviji vsak dan od 10-12 na Trgu revolucije št. 7.

Da poverjeniki Prešernove družbe in naročniki na revijo »Ozorniki« ne bi imeli zaradi opominov nepotrebnih priškov, pozivamo vse, da poravnajo svoj dolg za leto 1953 najkasneje do 18. marca 1954 ter nakazujejo po možnosti tudi denar za leto 1954 na tečaj št. 691-T-352. — Prešernova družba.

Zakaj ne bi tudi ti imela užitek od plesa, ki ga daje gotovost, da je tvoje lice mladostno. Ne pozabi na kozmetično masko TEINT BELL.

PREDAVANJA

Ciklus predavanj »Kratek pregled umetnostnega ustvarjanja« (kozi stolčja) se bo pričel 8. marca 1954 v dvorani Trgovinske zbornice, Beethovnova ulica. Vpisovanje bo še do 8. marca v Centralni ljudski univerzi, Cankarjeva 5-III.

Starši in vzgojitelji, udeležite se ciklusa predavanj »Svojevsta otrok v različnih razvojnih dobah«, ki ga odvijamo 9. marca. Predavanja bodo predvsem osvetlila vprašanja: možnosti razvoja otrokovih sposobnosti (nadarjenost), vzgoje k delavnosti, o vlogi domišljije in oblikovanju otrokovega značaja ter njegovih odnosov do staršev. Vpisovanje v ciklus je vsak dan od 8-14 pri Centralni ljudski univerzi, Cankarjeva 5-III, telefon št. 23-368. Ukovina za ves ciklus 50 dinarjev.

GLEDALISKA

DRAMA — LJUBLJANA
Ponedeljek, 1. marca: Zaprti.
Torek, 2. marca ob 20: Tirso de Molina: »Don Gil v zelenih hlačah«. Premiera. Izven.
Sreda, 3. marca ob 20: Tirso de Molina: »Don Gil v zelenih hlačah«. Abonma red A.
Četrtek, 4. marca ob 20: Salacrou: »Tak kakor vsi«. Abonma red E.
Tirso de Molina, pisec prve igre.

Ročne lutke
Resljeva cesta 23
Ponedeljek, 1. marca ob 15: Gostovanje v Kroplu.
ob 17: Gostovanje v Lescah.
Nedelja, 7. marca ob 17: Stemmler: »Čarovni klubok«.
Prodaja vstopnic za obe gledališči in vse predstave od petka ob 11 do 12.30 ali telefonsko 23-029 do 10. ure in pol ure pred predstavo pri blagajnah gledališč.

RADIO

Dnevni spored za ponedeljek, 1. marca
5.30-7.30 Dobro jutro, draži poslušalci! (Prešern glasbeni spored) — vmes od 5.35-6.40 Poročila in vremenska napoved — 5.45-5.55 Jutrarnja telovadba — 6.00-6.10 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda — 6.30 Radijski koledar — 7.00-7.10 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 7.20 do 7.25 Za gospodinje — 12.00 Lahka glasba (Skladbe J. Straussa in F. Suppeja) — 12.30 Nekaj za lovce in ribiče — 12.30 Opoldanski orkestralni spored — 13.00 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.45 Za mlade pevce in godce — 14.05 Zbori in solisti pojo slovenske narodne in umetne pesmi — 14.40 Objave — 14.45 Igra Jože Kampač z Veselim trlom — 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska na-

VAŽNO OBVESTILO

Naše naročnike v Sloveniji, ki prejema list po pošti, obveščamo, da bo od 1. marca pobirala naročnino za naš list Direkcija PTT po svojih poštinih uslužbencih. Uslužbenci pošt bodo pobirali naročnino od 1. do 10. v mesecu na ta način, da bodo prinesli izpisano položnico naročnikom in jim za prejeti denar pustili odrezek. Tako bo ustrezno naročnikom, ker jim bo odpadla skrb za pravočasno plačevanje naročnine, odpade bodo tudi razne reklamacije in s tem odstranjeni eventualni nesporazumi. Naročnikom se še vnaprej zahvaljujemo za razumevanje in jih prosimo, da to novost upoštevajo.

Uprava »Ljudske pravice - Borbe«

o Don Juanu, spada poleg Lope de Vegue in Calderona, med klasične zgodnje španske dramatik. Njegov »Don Gil v zelenih hlačah« velja za eno izmed najboljših španskih komedij, ki se odlikuje po številnih zapletkih, zamenjavah oseb in humorju. Komedijo je iz španskega prevedel in priredil Janko Moder. Godi se v Mladici. Režiser in scenograf arh. V. Molka, scenška glasba B. Adamič. Igrajo: Gričova, Sotler, Kadževa, Furijan, Levstikova, Skedi, Leonova, Miklavc, Souček, Kovič, Vališ, Bajc, Kralj, Česnik, Zupan. Premiera bo v torek, dne 2. marca.

OPERA

Ponedeljek, 1. marca: Zaprti.
Torek, 2. marca ob 19.30: Gluck: »Ifigenija na Tavridi«. Abonma C.
Sreda, 3. marca ob 19.30: Gounod: »Faust«. Zaključena predstava za sindikata Univerze in TVS.
Četrtek, 4. marca ob 15: Foerster: »Gorenjski slavček«. Gostovanje H. Franca. Zaključena predstava za gimnazijo St. Vid.
Petek, 5. marca ob 15.30: Baletni večer. — Abonma red Petek popoldanski.
Sobota, 6. marca ob 19.30: Baletni večer. Abonma red H.

MESTNO GLEDALISKA LJUBLJANA

Gledališka pasaža
Torek, 2. marca ob 16: Mary Chase: »Harvey«. Abonma red Torek popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.
Sreda, 3. marca ob 14.30: Irwin Shaw: »Pokopljite mrtve«. — Zaključena predstava za industrijsko rudarsko šolo Zagorje; ob 20: Irwin Shaw: »Pokopljite mrtve«. Izven.
MESTNO LUTKOVNO GLEDALISKA
Marionete
Levstikov (Sentjakovski) trg
Petek, 5. marca ob 17: Kuret: »Obuti maček«.
Sobota, 6. marca ob 17: Malk: »Zogica Marogica«; ob 20.30: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Za odrasle.
Nedelja, 7. marca ob 11: Tauter-Novy: »Moja in živali«.

Naše podružnice v

MARIBORU, CELJU, PTUJU, KRANJU, TRBOVLJAH, NOVEM MESTU, na JESENICAH, ZAGORJU OB SAVI in MURSKI SOBOTI

dostavljajo naročnikom list na dom v zgodnjih jutranjih urah, sprejemajo nova naročila, plačila naročnine, reklamacije ter vse vrste oglasov, kot so reklamni, objave, notice, mali oglasi, osmrtnice in zahvale.

UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE-BORBE«

RADIO KOPER

Spored za ponedeljek, 1. marca
11.30 Zena in dom — 13.45 Lahka in zabavna glasba — 14.30 Kulturni razgled — 14.40 Skladbe slovenskih avtorjev, poje moški zbor »France Prešeren iz Kranja« — 17.00 Melodije starega Dunaja — 17.40 Siptarske narodne pesmi — 18.15 Pisan ponedeljkov mozaiik — 22.00 Plesna glasba.

CELJSKE VESTI

Umrli: Marija Rebernik, roj. Strmšek, Marija Zerk, Franc Golavšek, Anton Leskovar, Janez Gračner, Frančiška Novak, roj. Strašek, Julijana Poljak, roj. Vovk, Marija Kvedere, roj. Amon, Ljudmila Stadler, Franc Kobav, Julijana Cernak, roj. Maček, Adolf Drobne, Marija Vuga, roj. Jager, Elizabeta Keše, roj. Kaša, Martin Kos, Franc Korajžija, Janez Tramšek, Vincenc Korajžija, Ivan Karlič, Alojzija Cilenšek, roj. Lomšak, Franc Seligo, Marija Kolar, roj. Sket, Zdenka Rejzovšek, Ferdinand Vaši, Ivan Persolja, Frančiška Custer, Alojzija Artviča, Jožef Simon, Franc Hirše.
V tem času je bilo rojenih 12 dečkov in 6 deklic.
Minuli teden so se v Celju poročili: Dragotin Kokrič in Stanislava Slatnišek, roj. Stibrič, Boris Štek in Danijela-Helena Lettig, Jožef Šeh in Veronika Lužar, Alojz Plavčak in Marija Skale.
Umrli so: Jožef Cernelč, Gabriel Umek, Marjetka Grešak in Jožefa Zabukovšek, roj. Zeme.
Rojenih je bilo 27 dečkov in 26 deklic.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna
Ponedeljek, dne 1. marca 1954: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

RADIO

5.30-7.25 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 7.25-7.40 Zabavni zvoki — 7.40-7.45 Za naše gospodinje — 7.45-8.00 Filmske melodije — 8.00 do 8.10 Poročila in vremenska napoved — 8.10-8.30 Slovenske narodne poje Mariborski komorni zbor pod vodstvom Rajka Sikoška — 12.00-12.05 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 12.05-12.10 Skladbe za harfo izvajala Helena Lukeževa — 12.30-12.35 Franz Liszt: Madžarska rapsodija št. 1 — 12.35-12.45 Pregled domačih dogodkov in vremenska napoved ter točen čas — 16.45-17.00 Zabavna glasba, vmes objave — 17.00-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO

PARTIZAN: Italij. film: »Med oljkami ni miru«.
UDARNIK: Ameriški film: »Poštna postaja«.

SLOV. NARODNO GLEDALISCE
Ponedeljek, 1. marca ob 19.30: Verdi: »Traviata«. Red ZIS.

VESTI Z JESENIC

MESTNO GLEDALISKA JESENICE
Torek, 2. marca ob 19.30: Petrovič: »Vozel«.
Zveze z vlaki za vse predstave ugodne.

ISCEMO

zaupnike

v vseh krajih FLRJ za razpečevanje gospodarskih publikacij

Za pogoje se obrnite na časopisno založniško podjetje »PRIVREDNI PREGLED« BEOGRAD poštini predal 903

Rudnik Ljubija pri Prijedoru sprejme

rudarskega inženirja z najmanj petletno prakso, in rudarskega inženirja-pripravnika

Plača po tarifnem pravilniku. Stanovanje zagotovljeno. Ponužbe z življenjepisom in opisom dosedanjega dela pošljite na naslov: RUDNIK LJUBLIJA kraj Prijedora

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO



KINO »KOMUNA«

Ameriški film

ŠPIJON

V glavni vlogi Ray Milland
Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO »UNION«: Amer. film: »Tretji človek«. Tednik. Predstavi ob 18 in 18.
Predprodaja vstopnic od 10-11 in od 15 dalje.
Ob 20 kinoteka ruskega filma »Matila«. Predprodaja vstopnic od 10 do 11 in od 15 dalje.
KINO »KOMUNA«: Premiera amer. filma: »Špijon«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
Predprodaja vstopnic od 10-11 in od 14 dalje.
KINO »SLOGA«: Amer. film: »Poročil sem čarovnico«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.
Ob 19 bo matineja istega filma.
Predprodaja vstopnic od 9-11 in od 15 dalje.

KINO »SOCA«: Amer. film: »Velika reka«. Brez tednika. Predstavi ob 18 in 20.
Predprodaja vstopnic od 10-11 in od 15 dalje.
KINO »TRIGLAV«: Avstrijski film: »Irena v zadregi«. Tednik: Filmske novice št. 3. Predstavi ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 17 dalje.
KINO »SIŠKA«: Ameriški film: »Glas v viharju«. Predstave ob 16, 18 in 20. — Predprodaja vstopnic od 15 dalje.
JESENICE: »RADIO«: Ameriški film: »Amerikanec v Parizu«. Predstavi ob 18 in 20. — »PLAVŽA«: Ameriški film: »Sejem«. Predstava ob 18.

»RAŠICA«, tovarna čipk in pletenin

Gameljne pri Ljubljani, pošta Sentvid n/Ljubljani, železniška postaja Vižmarje

Čenjenim odjemalcem in dobaviteljem sporočamo, da smo preselili sedež podjetja iz Tacna v Gameljne pri Ljubljani. — Nova telefonska številka: Ljubljana-Sentvid 27-42. V letni kolekciji, s katero vas bomo v kratkem obiskali naši zastopniki, imamo bogato izbiro najnovejših modelov iz kvalitativno inozemske volne. Blago vam nudimo po novih ugodnejših prodajnih pogojih in nizkih cenah. — Dobavljamo vsako količino in se priporočamo.

ZVEZNA TRGOVINSKA ZBORNICA

obvešča potrošnike anilinskih barv, da bo v četrtek, 4. marca

LICITACIJA ANILINSKIH BARV

NABAVLJENIH IZ UVOZA

Licitacija bo v Ljubljani — Beethovnova 10-I. v dvorani Trgovinske zbornice LR Slovenije — Začetek ob 10. uri

Pravico do udeležbe imajo samo industrijska podjetja, ki potrebujejo anilinske barve za reprodukcijo. — Udeleženci morajo imeti pisмено pooblastilo podjetja, ki ga zastopajo

1062

NAROČNIKOM IN BRALCEM ČASOPISA

»KOMUNIST«

Uredništvo »KOMUNISTA« še naprej dobiva naročila za »KOMUNISTA« št. 1 do 2 (Stenografske beležke s tretjega izrednega plenuma CK ZKJ). Navzlic dvakratnemu naknadnemu tisku te številke ni več na zalogi. Ker hoče uredništvo ustreči številnim čitateljem, je sklenilo naknadno tiskati še tolikšno število izvodov, kolikor jih bo naročenih. Naročila za št. 1-2 bomo sprejemali do 8. marca letos. Nakazil po tem roku ne bomo mogli več upoštevati.

Obenem opozarjamo, da bomo polletno ali celoletno naročnino za »Komunista« sprejemali samo do 10. marca 1954. Po tem roku bomo sprejemali samo vplačila za podaljšanje polletne naročnine.

VSA VPLAČILA NA TEKOČI RAČUN ZALOŽNIŠKEGA PODJETJA »KULTURA«, BEOGRAD, DEČANSKA ŠT. 29, 102-T-77 Z OZNAČBO: ZA »KOMUNISTA«

1060

Uredništvo

TRIJE

E. M. REMARQUE

tovariši

ROMAN 9

Kavarna International je bila velika, temna, zakajena luknja z mnogimi sobami v ozadju. Spredej, poleg točilne mize, je stal klavir. Bil je razglašen, nekaj strun je bilo počenih, slonokoščenih tipk pa je tudi nekaj že manjkalo; toda vrlo, odsluženo kljuse sem imel rad. Z menoj je delilo leto dni mojega življenja, ko sem bil v tej kavarni uslužben kot improvizator na klavirju.

V sobah v ozadju kavarne so se zbirali živinski trgovci; večkrat tudi komedijanti z veselničnega prostora. Spredej so posedale vlačuge.

Kavarna je bila prazna. Samo ploskonogi natakar Alojz je stal za točilno mizo. »Kakor zmeraj?« je vprašal.

Prikimal sem. Prinesel mi je kozarec portskega z rumom, pol na pol. Sedel sem k mizi in se brez misli zagledal predse. Poševno skozi okno je sijal siv sončni žarek. Prestrezale so ga steklenice z zganjem na polteah. Cherry brandy se je lesketal ko rubin.

Alojz je pomijal kozarce. Kavarnarjeva mačka je sedela na klavirju in predla. Jaz sem počasi kadil cigareto. Zrak me je delal zaspanega. Čuden je bil glas dekleta, s katerim sem se seznanil prejšnji dan. Zamolkel, nekoliko trd, malone hripav, vendar pa mehak. »Alojz, daj mi nekaj revij,« sem dejal natakarju.

Tedaj pa so zaškripala vrata. Prišla je Roza. Roza, pokopalška vlačuga, z vzdevkom Železni konj. Ta vzdevek se je je bil prijel, ker je bila tako odporna in žilava. Hotela si je privoščiti skodelico

čokolade. To si je privoščila tu vsako nedeljo dopoldne; potem se je odpeljala v Burgdorf obiskat svojega otroka.

»Servus, Robert.«
»Servus, Roza. Kaj počenja mala?«
»Saj sem pravkar namenjena k njej. Tole sem pripravila zanjo.«

In iz zavitka je privlekla lutko rdečih liček in pritisnila na njen trebuh. »Ma-ma,« je zakvakala lutka.

Roza je bila vsa srečna.
»Imenitno!« sem dejal.
»Pazi.« Upognila je lutko nazaj. In že so se njene oči zatisnile.
»Neverjetno, Roza.«

Bila je zadovoljna in lutko je spet zavila. »Ti se na takšne reči nekoliko razumeš, Robert. Dober zakonski mož boš.«

»No, no,« sem dejal dvomeče.

Roza je bila vsa neumna na svojega otroka. Pred kakimi tremi meseci, ko še ni znal hoditi, ga je imela še pri sebi v sobi. To je šlo vzlic njenemu poklicu, ker se je držala njene sobe shrambo. Če se je zvečer vrnila s kavalirjem, ga je s kakršnokoli pretvezo pustila nekaj trenutkov zunaj, sama pa je odhitela naprej, potisnila otroški voziček v shrambo, zaprla vrata in poklicala kavalirja. V decembru pa je morala mala prepogosto iz tople sobe v mrzlo shrambo. Tako se je prehladila in pogosto je jokala, kot nalašč kadar je imela njena mati kavalirja pri sebi. Roza se je morala ločiti od nje, pa naj jo je srce še tako bolelo. Oddala jo je v drago otroško zavetišče. Tam je veljala Roza za dostojno vdovo. Drugače otroka ne bi sprejeli.

Roza je vstala. »Saj prideš v petek, kajne?«
Pogledala me je. »Saj menda veš, kaj se je zgodilo?«
»Seveda vem.«
Niti sanjalo se mi ni o tem, kaj se je zgodilo; ni me pa mikalo, da bi jo vprašal. Tako sem se bil navadil, ko sem služil tu v

kavarni za pianista. In tako je bilo zmeraj najudobneje. Prav tako kakor sem tudi vsa dekleta tilkal. Drugače sploh ni šlo.

»Servus, Robert.«
»Servus, Roza.«

Sedel sem še nekaj časa. Nisem pa imel pravega dremalnega miru kakor sicer, ko mi je bila kavarna International nekakšen nedeljski dom. Popil sem še kozarček ruma, pobožal mačko in odšel.

Podnevi sem taval okrog. Sam nisem prav vedel, kaj bi počel, in nikjer nisem imel pravega obstanka. Pozno popoldne sem se vrnil v našo delavnico. Köster je bil doma. Ukvarjal se je s Cadillacom. Nedavno smo ga bili zelo poceni kupili. Zdaj je bil že temeljito popravljen in obnovljen in Köster je opravljal na njem še zadnja dela. Bila je špekulacija. Upali smo, da bomo z njim dobro zaslužili. Jaz sem dvomil, ali se nam bo ta kupčija posrečila. Casi so bili slabi in ljudje so kupovali samo majhne avtomobile, za takšen omnibus pa po mojem mnenju kupca ne bi našli. »Otto, tega pa že ne bomo spravili v denar,« sem dejal.

Toda Köster je bil samozavesten. »Srednjega avtomobila resda ni moč spraviti v denar, Robby,« je dejal. »Ljudje kupujejo cene in zelo drage. Se so ljube, ki imajo denar ali ki hočejo vsaj veljati za petične.«

»Kje je Gottfried?« sem vprašal.
»Na nekem političnem zborovanju.«
»Neumnost! Kaj pa išče tam?«
Köster se je zasmajal. »Tega še sam ne ve. Najbrž mu je pomlad zlezla v kosti. Kadar ga prime, mora zmeraj imeti kaj novega.«

»Ze mogoče,« sem jedal. »Daj, da ti malo pomagam.«
Brkljala sva okoli avtomobila, dokler se ni stemnilo. »Zdaj bo pa dovolj,« je dejal Köster. Umila sva se. »Ali veš, kaj imam tu?« je vprašal in potrpejpal svojo denarnico.
»No?«

PODJETJE 'NAFTA' V LENDAVI išče nova nahajališča nafte

Letos bo izvrtalo 9 tisoč metrov raziskovalnih vrtin v Prekmurju, na vzhodnem Štajerskem in v Medjimurju. Za raziskovanje bo potrebovalo 278 milijonov din

Nahajališče nafte v lendavski okolici je raziskano. Doslej so navrtali skoraj vse naftno polje; iz številnih vrtin priteka nafta. Ker pa vsaka vrtna daje nafto le 10 do 15 let, bi po preteku take dobe morali podjetje likvi-

dirati, če ne bi poiskali novih nahajališč. S pridobivanjem nafte je povezano tudi raziskovanje. Nafta v Lendavi je za letos pripravila več raziskovanj. Nadaljevala bo pri Kogu, kjer raziskujejo že nekaj let. Po nekaj

neuspešnih vrtinah so zadnji čas odkrili slano vodo, kar je potrdilo napovedi geologov, da je tamkaj bilo nekoč morje. Pozneje so odkrili prve znake zemeljskega plina, nato pa še sledove nafte.

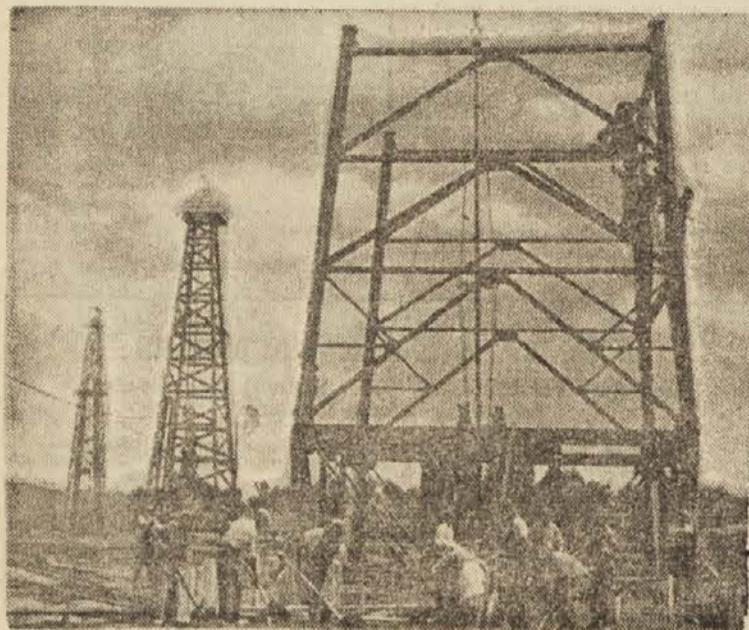
Lansko leto so izvrtali poizkusno vrtno v Murskem gozdu, v bližini madžarske meje v jugovzhodnem delu Prekmurja. V bližini, na drugi strani meje, Madžari že dalj časa dobivajo nafto. Prva vrtna sicer ni prinesla uspeha. Raziskovanja pa bodo nadaljevali; pričarani so, da bodo nekje v bližini našli nafto.

Geofizikalna merjenja so pokazala, da so možnosti nafte tudi pri Filovcih, kjer ravninski del Prekmurja prehaja v hribovitega. Nafta iz Lendave bo letos naredila tri raziskovalne vrtnine. Precej upanja je, da bodo našli nafto; saj imajo tudi Madžari v bližini državne meje naftno polje.

Letos bodo začeli raziskovati tudi jugozahodno od Radenc, kjer geologi domnevajo, da bi bila nafta. Raziskujejo pa tudi v Sitnici pri Murskem Središču, kar je že v LR Hrvatski. Kakor kaže, bo Nafta v Lendavi prevzela naftno polje v Medjimurju, ker ima podjetje v Zagrebu zaradi oddaljenosti mnogo večje stroške.

Takšna raziskovanja pa so draga in včasih tudi brezuspešna. Zato so za raziskovanja predvidena sredstva iz državnega proračuna v znesku 220 milijonov dinarjev. Za letošnja raziskovanja podjetje še manjka 58 milijonov din. Pričakujejo pa da bodo nekaj dobili tudi iz republiškega proračuna. P. J.

V KZ v Skofji Loki so imeli pred tednom občni zbor, ki je pokazal, kolikšni so lahko uspehi, če so upravni odbor in uslužbenec nesebični in vestni pri delu. Zadruga ima svojo živinsko osmenjevalno postajo, strojni odsek z več kmetijskimi stroji. Lani je zadruga poškrabila okrog 40.000 sadnih dreves. V njej je tudi ženski odsek, ki je pozimi priredil gospodinski tečaj v Gostech. Pred kratkim so v Skofji Loki ustanovili tudi sadjarsko društvo, ki se je združilo s KZ. Zadruga je imela precejšen dobiček, ki ga bodo porabili za pospeševanje živinoreje, kmetijstva, sadjarstva in za drugo. D. G.



Vrtalni stroji na naftnem polju pri Dolnji Lendavi

BRAČINAM PIŠEJO

Kje naj bi bila proslava XIV. divizije?

Prebivalci šoštanjskega okraja živahno razpravljajo o letošnjih velikih proslavah obletnice prihoda XIV. divizije na Štajersko in o proslavi 10. obletnice osvoboditve Zg. Savinjske doline. Da je to razpravljanje tako živahno ni čuda, saj se je XIV. divizija borila na teritoriju celega šoštanjskega okraja od Paškega Kozjaka preko Raven, Zavodnje, Bellih vod, Mozirskih planin tja do Ljubnega in še naprej. Zg. Savinjska dolina je teritorialno najboljsežnejši del šoštanjskega okraja in so prebivalci te doline vsi narodnoosvobodilno vojno pomagali našim borcem. Tudi prhod XIV. divizije so navdušeno pozdravili. To ozemlje je bilo že septembra 1944. leta prvokrat popolnoma osvobodeno in so v teh borbah sodelovali enote XIV. divizije. Ta divizija je imela štab v Ljubnem ob Savinji. Tu je bil tudi štab IV. operativne cone, tu so bile tuje civilne ustanove. V Ljubnem je bil sedež oblastnega komiteja Komunistične partije Slovenije, tu je bil sedež Pokrajinskega odbora OF in raznih drugih organizacij. Zato je popolnoma naravno, da mora biti velika letošnja proslava ravno v teh krajih, ki so v naši zgodovini svetlo zapisani.

V Ljudski pravici-Borbi z dne 24. februarja 1954 je bil objavljen članek, v katerem piše, da bo ta velika proslava ali v Zalcu, ali pa v Smartnem ob Paki. Mislim, da bi bilo edino pravilno, da bi ta proslava bila tam, kjer se je borila XIV. divizija, tam, kjer je bila IV. operativna cona. To mesto bi bilo zelo primerno v bližini Smartnega ob Paki pri vasi Gorenje. Baje so si nekateri tovaršili od Glavnega odbora Zveze borcev Slovenije že ogledali prostor, ki bi prišel tu v poštev in da ta prostor ustreza. Glavno, kar pa je, je to, da je ta prostor pri vasi Gorenje blizu Smartnega ob Paki zgodovinsko zelo pomemben, saj je tu tekla fronta leta 1944, tu so se borile enote, katerih prhod na to ozemlje bomo

slavili, tu je bilo prvo osvobodeno ozemlje. Nikakor pa se prebivalci našega okraja ne strinjajo s tem, da bi bila proslava v Zalcu ali kje drugje. Veličastno proslavo prihoda XIV. divizije na Štajersko združimo s proslavo 10. obletnice osvoboditve Zgornje Savinjske doline. Ustrezno želiam prebivalstva šoštanjskega okraja in dajmo priznanje ljudstvu tega okraja za njegove napore v času naše revolucije. -lk

Jeseniški alpinisti bodo popravili zamujeno

Zadnja leta se je delavnost jeseniških planincev občutno zmanjšala. Društvo ni prirejalo izletov, ni vključevalo železarjev in drugih ljubiteljev gora, niti ni prirejalo potrebnih predavanj. Število članstva se je zadnja leta za sto odstotkov zmanjšalo.

Na zadnjem občnem zboru so mladi alpinisti sklenili, da bodo odslej bolj delavni. Prvo kar morajo storiti, je pridobitev novih ljudi in prirejanje predavanj, da bi čimveč ljudem vzbudili veselje do planin.

Jeseničani morajo tudi urediti planinske postojanke, ki jih imajo na Vršču in pri izvru Soče. Skrbeti morajo, da bo v njih domačnost in gostoljubje, da bodo gostje kulturno postreženi in da v njih ne bo pijančevanja. Pozabiti tudi ne smejo na Karavanke in na obnovo planinstva na Golici. S.

Na Jesenicah bodo zidali nebotičnike

Kljub živahni gradnji še vedno stanovanjska stiska — Zaradi tesne doline bo treba zidati v višino — V načrtu je več šest- do desetnadstropnih poslopij

Na Jesenicah so še vedno težave zaradi stanovanj in gostinskih podjetij. Dnevno se vozi na delo več kot 2000 delavcev in namoščenec. Veliko le-teh prosi za stanovanje na Jesenicah. Doslej so sicer zgradili sedem velikih blokov, katerih vsak ima 18 stanovanj, 20 štiristanovanjskih blokov in 20 dvostanovanjskih montažnih hišic. Vsega torej več kot 250 stanovanj. Vendar s tem pereče vprašanje še ni rešeno.

Letos gradil Zelezarna sedem novih šestnajststanovanjskih blokov. Iščejo pa sredstva in možnosti, da bi jih zidali še štiri do pet. Tako bi na Jesenicah vsaj

V Beltincah so imeli sestanek predstavniki SZDL s področja cele občine. Razen v gospodarskih in političnih vprašanjih so se pogovorili o pripravah na občne zbere SZDL in o ponovnih volitvah v ljudsko skupščino Slovenije, ki bodo v št. volilni enoti 14. marca.

LETNI OBRAČUN MESTNE OBČINE NA JESENICAH

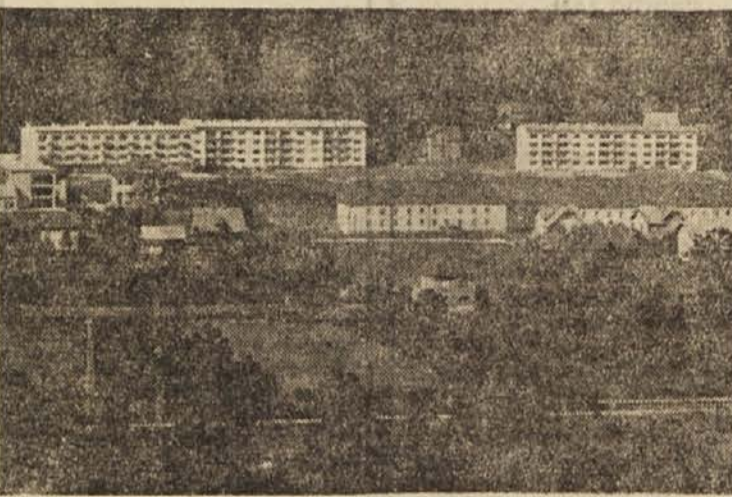
Sveti so uspešno izvrševali svoje dolžnosti

V petek popoldne so se v dvorani Sindikalnega doma zbrali ljudski odborniki mestne občine Jesenice. Razen njih so bili navzoči še nekateri odborniki okrajnega ljudskega odbora Radovljica, ljudski poslanec tov. Mirko Zlatnar, tov. Beznik, podpredsednik mestnega ljudskega odbora Kranj kot gost in številni predstavniki gospodarskih podjetij ter drugih ustanov v Jesenicah.

Obširno letno poročilo, ki ga je mestni ljudski odbor izdal v posebni brošuri, je na kratko obravnaval predsednik mestne občine tov. Maks Dolinar, nakar je sledila razprava o lanskoletnem delu mestnega ljudskega odbora.

V poročilu, mestni ljudski odbor priznava, da ni izpolnil vseh nalog in obveznosti, ki jih je sprejel na prvi lanskem seji. Vzrok za to je več. Kot objektivni vzrok navaja, da denarna sredstva niso pritekala ob pravem času in tudi posamezni načrti so bili prepozno dostavljeni. Za ne-

delno omilili stanovanjsko krizo. Ker so Jesenice stisnjene v



Novi stanovanjski bloki na Spodnjem plavžu na Jesenicah

ozko dolino med Mežakljo in Golico, so se urbanisti in gradbeniki odločili, da bi kar najbolj ekonomično izkoristili pičlo odmerjeno površino. Tako bodo tudi na Jesenicah gradili visoke stavbe in

tako bo v središču nekaj nebotičnikov z 8 do 10 nadstropji. Predvideno je tudi, da bo tudi na Plavžu stalo nekaj 6- do 7-nadstropnih poslopij. V tem novem stanovanjskem delu bodo razen stanovanj gradili tudi kinodvorano, restavracije, družabne prostore, igrišča za otroke in športne naprave. Skozi to naselje so že lani gradili moderno 8 m široko avtomobilsko cesto, ki bo pomladi končana. ž.

Od vsepovsod

V steklarni »Borisa Kidriča« se pripravljajo delavci v večernem tečaju za strokovne izpite. 25 delavcev bo delalo izpite za kvalifikacijo, 18 pa za visokokvalificirane delavce.

Pred tednom dni so člani Svobode v Rogški Slatini poslušali poročila odbora o delovanju društva. Dramska skupina društva je igrala »Navadnega človeka«, »Pogumnega Tončka« in »Jelka Zari«. Več samostojnih koncertov je imel tudi pionirski orkester; sodeloval je na vseh proslavah, prav tako tudi godba na pihala. Moški in ženski pevski zbor sta nactopala v Rogatu, Smarju in na Bledu. Nov odbor, ki so ga ob tej priložnosti izvolili, ima nalogo nadaljevati uspešno delo. J.

Pionirski odred osnovne šole v Beltincah je svečano proslavil 150-letnico srbske vstaje. -jo

Z=A=D=N=J=E=V=E=S=T=I

SODELOVANJE NA BALKANU

BALKANSKI MLADINSKI FESTIVAL V ANKARI

Poslanica turškega ministrskega predsednika Menderesa

Ankara, 28. febr. (Tanjug). — V zgradbi filozofske fakultete se je davi tu pričel kulturno-sportni festival balkanske mladine. Svečanemu pričetku so prisostvovali predstavniki zbornice Koraltan, prosvetni in notranji minister, jugoslovanski veleposlanik Pavičević, grški veleposlanik Kaleris in drugi. Prečitana je bila poslanica ministrskega predsednika Menderesa, ki ugotavlja, da so pomen realističnega dela, ki ga predstavlja sporazum, v polni meri razumeli tudi mladi ljudje, ki je v njihovih rokah bodoča usoda naših dežel. Takšno prijateljstvo vliva ponos, ker se tudi nove generacije navzemajo idealov, ki zanje sedaj navdušeno delujemo in ki se bomo zanje, če bo treba, tudi borili. Pred desetletji bi bila misel o zboru balkanske mladine le daljni sen, današnja stvarnost pa pomeni napoved, da bodo ideali prej ali slej doseženi.

Na poslanico sta odgovorila jugoslovanski in grški delegat na festivalu. Naš delegat Bugarič

je predlagal, da bi bil balkanski mladinski festival prihodnje leto v Beogradu.

Sprejem v tajništvu Balkanskega pakta

Beograd, 28. febr. (Tanjug). — Ob obletnici ankarskega sporazuma je jugoslovanski zastopnik v stalnem tajništvu Balkanskega pakta veleposlanik Radovanović nocoj priredil sprejem, ki je potekel v prisrčnem prijateljskem

vzdušju. Udeležili so se ga poleg drugih zastopnika Grčije in Turčije v sekretariatu, veleposlanika Kapetanides in Aksel, ter državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, državni tajnik za narodno obrambo generalpolkovnik Ivan Gošnjak, namestnik načelnika generalnega štaba generalpodpolkovnik Vučković, komandant vojnega letalstva generalpodpolkovnik Ulepić, državni podtajnik za zunanje zadeve Aleš Bebler in drugi.

Kompromis v Kairu

Nagibu reprezentativna, Naserju izvršna oblast in oziri do Sudana

Kairo, 28. febr. (R). — Ko je general Nagib danes dopoldne vpriči velike množice ljudi, ki je še malo prej s kamenjem navalila na poslednje revolucionarne vojske sveta, tako da je morala policija intervenirati in je bil

pri spopadih ubit neki policijski častnik, napovedal republikanško ureditev dežele in parlamentarni režim, hkrati pa se zahvalil Sudancem, je bilo jasno, v čem je bistvo sporazuma med njim in revolucionarnim svetom, spriču katerega se je v Egiptu obnovilo prejšnje stanje. Nagib se je odpovedal izvršni oblasti, ki jo je prepustil ministrskemu svetu s polkovnikom Naserjem na čelu, revolucionarni svet pa je upošteval grožnjo 15.000 častnikov in vojakov, do zadnjega samih Sudancev, ki so koncentrirani v južnem Egiptu, da bodo odpovedali pokorščino, če se Nagib ne vrne, upoštevali pa so tudi odklonilno stališče, ki so ga zavzeli sudanski politiki spriču Nagibovega umika, ker je Sudan odločilna postavka v nacionalni notranji in zun. politiki Egipta.

Na prvi pogled tudi kaže, da je sporazum iskren. Nagib je zadnje dogodke označil za politno nevihtu, ki je zdaj mimo, in je danes napravil še dve spravljivi gesti. Udeležil se je seje ministrskega sveta, ki ji je predsedoval polkovnik Naser. In napobil svojega največjega nasprotnika, propagandnega ministra Salema, da bi ga jutri spremljal na poti v Sudan, kamor se je namenil, da bi se udeležil slavnostnega začetka prvega zasedanja sudanskega parlamenta.

Kaže, da je revolucionarni svet odločil drugače, ker je Nagib danes popoldne opustil namen, da bi odpotoval v Kartum in bi šel tja namesto njega šejk Bakuri.

Washington, 28. febr. (AFP). — Ameriška delegacija za vseameriško konferenco v Caracasu je odpotovala iz Washingtona pod vodstvom Fosterja Dullesa. Ob odhodu je ta izrazil nado, da bo vzdušje v Caracasu ugodnejše, kakor je bilo v Berlinu. Konferenca se prične jutri. Kaže, da bo Dulles ostal v Venezueli 8 do 10 dni.

Salgon, 28. febr. (R). — Francoski obrambni minister Plevin se vrača v Pariz, kjer bo poročal o rezultatih svoje inspekcije v Indokini in o razgovorih s šefom ameriškega urada za zveze s tujino Stassenom.

Socialistična internacionala za sodelovanje v evropski obrambni skupnosti

Bruselj, 28. febr. (R). Danes se je zaključila evropska konferenca socialistične internacionala. V zaključni resoluciji opozarja na potrebo krepitve politične, gospodarske in vojske solidarnosti zahodnih dežel. Vse socialistične stranke morajo pazno premotriti

pogoje za sodelovanje njihovih dežel ali za njihovo priključitev k evropski obrambni skupnosti, ki v sedanjih pogojih predstavlja zanesljivo sredstvo evropske varnosti.

Delegacija zahodnonemške socialistične stranke je glasovala proti Delegacije švicarske, švedske in finske stranke so se glasovanja vzdržale.

Predavanje o Jugoslaviji

New York, 28. febr. (Tanjug). Petdeset slušateljev metodističnih koleđžov iz 21 ameriških držav je prišlo v New York, da bi si ogledali sedež OZN. Ob tej priliki so zaprosili za predavanje o Jugoslaviji. Predavanje je pripravil Informacijski center FLRJ v New Yorku, spremljano pa je bilo s filmi o Jugoslaviji.

Zadnje športne vesti

HOKEJ. KANADA : NORVEŠKA 8:0

Stockholm, 28. febr. (AFP). — V tekmovalstvu za svetovno prvenstvo je kanadska reprezentanca dosegla visoko zmago nad norveško z rezultatom 8:0.

UTEŽI. REKORD: 87,5 kg

Sarajevo, 28. febr. — Popić, član sarajevskega Hajduka, je danes dosegel rekord v dviganju uteži za poltežko in težko kategorijo. Dvignil je 87,5 kg.

Ali bodo letos zgradili POHORSKO VZPENJACO?

Lani so v Mariboru ustanovili zadrugo »Pohorska vzpenjača«. Kljub finančnim težavam in pomislekom nekaterih kolektivov je delo na tem turističnem objektu precej napredovalo. Če pa bodo kolektivni pokazali dobro voljo in po svojih možnostih prispevali denar, bo vzpenjača lahko v predvidenem času začela služiti svojemu namenu. Izgradnja bo omogočila množičen obisk in razmah turizma na Pohorju. Če jim bo uspelo preskrbeti potreben denar, bo vzpenjača še letos izročena svojemu namenu.

Začetek pripravljanih del je omogočil Mestni ljudski odbor s subvencijo v višini nad milijon dinarjev. Pol milijona dinarjev je prispeval tudi Okrajni ljudski odbor Maribor-okolica, podjetja pa so vplačala 6 milijonov 625 tisoč dinarjev deležev. Lani so v pripravi popravili kamionsko

cesto v dolžini 8 kilometrov, s čimer so prihranili precej gradbenih stroškov za gradnjo vzpenjačice. Izsekali pa so tudi 2500 m meritvenega pasu.

Projekte je izdelalo avstrijsko podjetje Gürkack, ki bo aprila meseca poslalo vzorec kubine, glavna dela pa bodo izvršili v mariborski tovarni kovinskih konstrukcij »Metalna«. Vzpenjača bo podobna avstrijski v Bad Gasteinu. V zaprtih gondolah bodo stiri v se sedeli in bodo lahko prepeljali 400 oseb v eni uri od vzhodja do vrha Pohorja v dolžini dveh in pol kilometra.

Namesto sedanje zadruge so ustanovili novo gospodarsko podjetje »Pohorska vzpenjača«. Na njem »Pohorska vzpenjača« izloži izredni skupščini so izvolili direktorski izvršni odbor. Za direktorja novega podjetja so izvolili zaslužnega športnega in turističnega delavca Francija Copa.